

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 19. „Socijalna politika i zapošljavanje“**

Zagreb, 4. travnja 2008.

MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 19. – SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 19. Socijalna politika i zapošljavanje kakva je na snazi 1. siječnja 2008. godine, te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra rujan 2009. godine ciljnim razdobljem dovršetka pregovora o pristupanju EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II. a. Radno zakonodavstvo

Zakonodavni okvir u području radnog prava djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU. Provedba pravne stečevine EU, uz usklađivanje općeg propisa o radu, odnosno Zakona o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01 i 114/03), potrebuje usklađivanje sektorskih propisa kojima se uređuju pojedina pitanja rada za određene djelatnosti.

U pogledu radnog vremena, Zakon o radu definira pojmove radnika, radnog vremena, noćnog rada, prekovremenog rada kao i odmora i dopusta, ali za neke pravne institute kao što je npr. maksimalno trajanje prekovremenog rada ili najmanje trajanje godišnjeg odmora, nije u potpunosti usklađen sa zahtjevima Direktive 2003/88/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim aspektima organizacije radnoga vremena. Trenutno u Hrvatskoj ne postoji ni cjeloviti normativni okvir u pogledu radnog vremena za radnike na ribarskim plovilima.

Sukladno Akcijskom planu za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u području poglavlja 19. Socijalna politika i zapošljavanje, kojeg je Vlada Republike Hrvatske donijela 30. kolovoza 2007. godine (u daljnjem tekstu: Akcijski plan) u cilju ispunjenja mjerila za otvaranje pregovora u ovom poglavlju, u svibnju 2007. godine uređeno je radno vrijeme za mobilne radnike u civilnom zrakoplovstvu kroz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu (NN 46/07) te Pravilnik o radnom vremenu članova posade zrakoplova (NN 54/07) (u Akcijskom planu donošenje Pravilnika bilo je predviđeno za IV. kvartal 2007. godine, te je Pravilnik donesen prije roka), a u skladu s Direktivom Vijeća 2000/79/EZ od 27. studenoga 2000. o Europskom sporazumu o organizaciji radnoga vremena mobilnih radnika u civilnom zrakoplovstvu, koji su zaključile Udruga europskih zračnih prijevoznika (AEA), Savez

europskih transportnih radnika (ETF), Europska udruga pilota (ECA), Udruga zrakoplovnih kompanija europskih regija (ERA) i Međunarodna udruga zračnih prijevoznika (IACA).

Također je i radno vrijeme za radnike u interoperabilnom prekograničnom željezničkom prometu, sukladno Direktivi 2005/47/EZ od 18. srpnja 2005. o sporazumu između Zajednice europskih željeznica (CER) i Saveza europskih transportnih radnika (ETF) o nekim aspektima uvjeta u kojima rade mobilni radnici koji se bave pružanjem interoperabilnih prekograničnih usluga u sektoru željeznica, uređeno u Zakonu o sigurnosti u željezničkom prometu (NN 40/07) iz travnja 2007. godine, temeljem kojeg su u tijeku aktivnosti izrade Pravilnika o radnom vremenu, trajanju smjena i odmorima izvršnih radnika u željezničkom prometu.

Na trećoj sjednici Hrvatskog sabora održanoj 14. ožujka 2008. godine, a sukladno Akcijskom planu, donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 35/08) koji je usklađen s Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 2007. godine o okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC. Usvojenim izmjenama omogućuje se osiguranicima koji rade s nepunim radnim vremenom jednak pristup stjecanju prava i na prijevremenu starosnu mirovinu, profesionalnu rehabilitaciju, invalidsku mirovinu i obiteljsku mirovinu.

U pogledu ostalih uvjeta rada, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) iz rujna 2003. godine u nacionalno zakonodavstvo ugrađene su odredbe Direktive Vijeća 91/533/EEZ od 14. listopada 1991. o obvezi poslodavca da obavijesti zaposlenike o uvjetima koji se mogu primijeniti na ugovoreni ili radni odnos. Istovremeno su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (NN 114/03) iz srpnja 2003. godine u nacionalno zakonodavstvo ugrađene i odredbe Direktive Vijeća 91/383/EEZ od 25. lipnja 1991. kojom se dopunjuju poticajne mjere za unapređivanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika koji su u radnom odnosu na određeno vrijeme ili su u privremenom radnom odnosu i Direktive Vijeća 94/33/EZ od 22. lipnja 1994. o zaštiti mladih ljudi na radu.

Obzirom da se sukladno zahtjevu Direktive 96/71/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o raspoređivanju radnika u okviru pružanja usluga, zaštita hrvatskog radnog zakonodavstva i kolektivnih ugovora nije odnosila na izaslane radnike stranog poslodavca, propisani instituti Direktive 96/71/EZ ugrađeni su u Zakon o strancima (NN 79/07) iz srpnja 2007. godine.

Iako su tijekom 2003. godine u hrvatsko zakonodavstvo unijeta osnovna načela Direktive 2002/74/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 80/987/EEZ o usklađivanju zakona država članica glede zaštite zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca, potrebno je dodatno usklađivanje sa propisanim odredbama, posebno u odnosu na dosadašnja ograničenja u slučajevima poslovnih aktivnosti na području više država, odnosno zaštite radnika koji rade za stranog poslodavca u stečaju.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) usvojeno je i zakonodavstvo na području informiranja i savjetovanja zaposlenika, posebno u slučajevima kolektivnih viškova radne snage i prijenosa poduzeća i uređeno je područje uspostave i rada radničkih vijeća, kako je propisano Direktivom 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. kojom se uspostavlja opći okvir za informiranje i savjetovanje zaposlenika u Europskoj zajednici. Međutim, do sada u hrvatskom zakonodavstvu nisu postojale normativne pretpostavke za uređenje područja uspostave Europskih radničkih društava kao niti uključivanja zaposlenika u upravljanje europskim trgovačkim društvima i europskim

zadružnim društvima. U tom smislu su, u skladu s rokovima iz Akcijskog plana, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (NN 107/07) iz listopada 2007. godine i Zakonom o uvođenju Europskog društva – Societas Europea (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU) (NN 107/07) iz listopada 2007. godine stvorene pretpostavke za implementaciju Direktive Vijeća 94/45/EZ od 22. rujna 1994. o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća ili postupka u poduzećima koja posluju na razini Zajednice i grupacijama poduzeća koje posluju na razini Zajednice u svrhu informiranja i savjetovanja sa zaposlenicima i Direktive Vijeća 2001/86/EZ od 8. listopada 2001. kojom se nadopunjuje Statut Europskog trgovačkog društva u pogledu uključenosti zaposlenika, u daljnjim izmjenama radnog zakonodavstva.

Pravne pretpostavke za implementaciju Direktive Vijeća 2003/72/EZ od 22. srpnja 2003. koja izmjenjuje i dopunjuje Statut za Europsku zadrugu s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju, osim izmjenama radnog zakonodavstva, stvorit će se odgovarajućom izmjenom Zakona o zadrugama.

Administrativna sposobnost

Glavno administrativno tijelo u ovom području je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, odnosno Uprava za rad i tržište rada, koja u svoja četiri odjela ima 14 službenika, što u smislu predstojećih aktivnosti na području rada i tržišta rada neće zadovoljiti opseg očekivanih poslova te su buduće aktivnosti usmjerene na jačanje administrativnih sposobnosti. Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 24/07) stvorene su normativne pretpostavke za zapošljavanje 21 novih službenika, te je po raspisanom natječaju do kraja 2007. godine zaposleno dodatnih 5 osoba. Za daljnje jačanje kapaciteta je u Državnom proračunu za 2008. godinu za tu svrhu osigurano 274.000 €.

Zakon o državnom inspektoratu propisuje kriterij administrativnih sposobnosti Državnog inspektorata na način da u članku 21. propisuje da se broj inspektora rada i viših inspektora rada u područnim jedinicama određuje ovisno o broju zaposlenih radnika, odnosno jedan inspektor rada na 4.000 radnika. Državni inspektorat, koji nadzire provedbu zakonodavnog okvira, je u području nadzora radnih odnosa, prema Pravilniku o unutarnjem redu imao, uz 5 voditelja službi, sistematizirano 117 izvršitelja-inspektora rada i viših inspektora rada. Na dan 31. prosinca 2007. godine je, s uključenim voditeljima službi, u tom području Državni inspektorat imao ukupno 111 inspektora, 2 stručna suradnika i 11 vježbenika.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07) iz prosinca 2007. godine (u skladu s Akcijskim planom, gdje je predviđeno donošenje u IV. kvartalu 2007. godine), povećan je broj predviđenih inspektora rada za 53 nova izvršitelja, od toga 27 za područje radnih odnosa, čime su djelomice stvorene pretpostavke za realiziranje planiranih aktivnosti. Za novo zapošljavanje i prateću opremu je u Državnom proračunu za 2008. godinu osigurano oko 530.000 €.

Također su Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07) stvorene pretpostavke za ustrojavanje posebnog Odjela izobrazbe, u kojem je predviđeno zapošljavanje tri službenika te bi obuhvaćao izobrazbu inspektora u svim upravnim područjima Državnog inspektorata.

U pogledu zaštite radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavaca, funkciju jamstvenog fonda obnaša Fond za razvoj i zapošljavanje, kako to zahtjeva pravna stečevina EU, ali on

prema nacionalnom zakonodavstvu sada nije ujedno i nadležna institucija za razmjenu relevantnih informacija s drugim garancijskim tijelima, osobito u smislu pružanja informacija tijelima koja su nadležna za ispunjenje neplaćenih potraživanja radnika u slučajevima poslovnih aktivnosti na području dvije ili više država članica. U postojećem Fondu poslove jamstvenog tijela obavlja šest službenika.

Institucionalni aspekti primjene zakonodavnog okvira, uključujući administrativne sposobnosti inspekcije i nadzora radnog vremena mobilnih radnika u civilnom zrakoplovstvu i mobilnih radnika u interoperabilnom pograničnom prijevozu u željezničkom prometu u djelokrugu su Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (MMPI). Organizirani su kroz slijedeće organizacijske cjeline: Uprava zračnog prometa zapošljava 32 službenika, Služba zrakoplovne inspekcije zapošljava 9 inspektora, dok Uprava željezničkog prometa zapošljava 14 službenika i Služba sigurnosti željezničke inspekcije zapošljava 11 inspektora.

Iako u Republici Hrvatskoj nisu ustrojani posebni sudovi za radne sporove, u sudovima opće nadležnosti svih stupnjeva provodi se specijalizacija sudaca i sudskih vijeća za radne sporove. U većini općinskih sudova (ukupno 107) u kojima ne postoje uvjeti za ustroj Odjela za radne sporove, za iste se zadužuje poseban sudac, a u Županijskim sudovima koji odlučuju povodom žalbe (ukupno 21) ustrojavaju se posebna vijeća koja isključivo odlučuju u radnopravnim predmetima. Također i Vrhovni sud Republike Hrvatske ima posebno zadužena vijeća za rješavanje izvanrednih pravnih lijekova u radnim sporovima. Specijalizacija sudaca i njihovo kontinuirano stručno usavršavanje, uključujući i na području radnog zakonodavstva, provodi se u okviru Pravosudne akademije. Pravosudna akademija, ustrojena je kao zavod u okviru Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske 2004. godine kroz središnji Zavod i pet područnih ureda, putem kojih se obavljaju poslovi stalnog stručnog usavršavanja sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika, savjetnika, te sudskih i državno odvjetničkih vježbenika u pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

II. b. Zaštita na radu

Zakonodavni okvir u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU, dok je u 2008. godini predviđeno preuzimanje preostalih propisa iz pravne stečevine EU.

Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 114/03) usklađen je s Direktivom Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju poticajnih mjera za unapređivanje zaštite zdravlja i sigurnosti radnika te s Preporukom Vijeća od 18. veljače 2003. o unapređivanju zaštite zdravlja i sigurnost na radu samozaposlenih osoba.

U odnosu na zahtjeve pojedinačnih direktiva, hrvatsko nacionalno zakonodavstvo je do sada usklađeno sa slijedećim pojedinačnim direktivama:

1. Pravilnik o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore (NN 6/84 i 42/05) iz travnja 2005. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 89/654/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za radno mjesto (prva pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
2. Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava (NN 39/06) iz travnja 2006. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 89/656/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za upotrebu osobne zaštitne opreme na

radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)

3. Pravilnik o sigurnosnim znakovima (NN 29/05) iz travnja 2005. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 92/85/EEZ od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima za znakove, koji se odnose na sigurnost i zdravlje pri radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
4. Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom (NN 69/05) iz lipnja 2005. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 90/270/EEZ od 29. svibnja 1990. o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja pri radu s opremom sa zaslonom (peta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
5. Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta (NN 42/05) iz travnja 2005. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 90/269/EEZ od 29. svibnja 1990. o minimumu zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta pri manualnom rukovanju teretom gdje postoji rizik osobito u slučaju ozljede leđa radnika (četvrta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
6. Pravilnik o najmanjim zahtjevima sigurnosti i zaštite zdravlja radnika te tehničkom nadgledanju postrojenja, opreme, instalacija i uređaja u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom (NN 39/06) iz travnja 2006. godine usklađen je s Direktivom 1999/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1999. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika potencijalno izloženih riziku od eksplozivnih atmosfera (petnaesta pojedinačna Direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
7. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u naftnom rudarstvu (NN 40/07) iz travnja 2007. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 92/91/EEZ od 3. studenog 1992. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje sigurnosti i zdravstvene zaštite radnika u industrijama koje se bave vađenjem minerala bušenjem (jedanaesta pojedinačna Direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
8. Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u rudarstvu kod površinskih i podzemnih rudarskih radova (NN 40/07) iz travnja 2007. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 92/104/EEZ od 3. prosinca 1992. o minimalnim uvjetima za poboljšanje sigurnosne i zdravstvene zaštite radnika u površinskim i podzemnim ekstraktivnim industrijama (dvanaesta pojedinačna Direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
9. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim i/ili mutagenim tvarima (NN 40/07) iz travnja 2007. godine usklađen je s Direktivom 2004/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem karcinogenima ili mutagenima na radu (šesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
10. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu (NN 40/07) iz travnja 2007. godine usklađen je s Direktivom Vijeća 91/382/EEZ od 25. lipnja 1991. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 83/477/EEZ o zaštiti radnika od rizika vezanih uz izloženost azbestu na radnom mjestu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 8. Direktive 80/1107/EEZ) i Direktivom 2003/18/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 27. ožujka 2003. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 83/477/EEZ o

zaštiti radnika od rizika vezanih uz izloženost azbestu na radnom mjestu. Važno je napomenuti da su u cilju zaštite prava radnika profesionalno izloženih azbestu usvojeni Zakon o obveznom zdravstvenom nadzoru radnika izloženih azbestu (NN 79/07), Zakon o uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07) i Zakon o obeštećenju radnika profesionalno izloženih azbestu (NN 79/07), svi iz srpnja 2007. godine.

Sukladno Akcijskom planu donijeti su i objavljeni:

1. Pravilnik o minimalnim zahtjevima i uvjetima pružanja medicinske skrbi na brodovima, brodicama i jahtama (NN 14/08) iz veljače 2008. godine, koji je usklađen s Direktivom Vijeća 92/29/EEZ od 31. ožujka 1992. godine o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za poboljšanje liječničke pomoći na brodovima
2. Odluka o tehničkim pravilima Hrvatskog registra brodova, Pravila za statutarnu certifikaciju ribarskih brodova (NN 77/07) iz srpnja 2007. godine, koja je usklađena s Direktivom Vijeća 93/103/EZ od 23. studenog 1993. o minimalnim zahtjevima za sigurnost i zdravlje pri radu na plovilima za ribolov (trinaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)
3. Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme (NN 21/08) iz veljače 2008. godine, koji je usklađen s Direktivom Vijeća 89/655/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika pri upotrebi radne opreme na radnom mjestu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).

Također je, u skladu s rokom iz Akcijskog plana, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o listi profesionalnih bolesti (NN 107/07) iz listopada 2007. godine, nacionalna lista profesionalnih bolesti usklađena s Preporukom Komisije o europskoj listi profesionalnih bolesti od 19. rujna 2003. godine.

Administrativna sposobnost

Administrativni i normativni poslovi na području zaštite na radu obavljaju se u Odjelu zaštite na radu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), u kojem su zaposlena tri službenika. Novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu stvorene su normativne pretpostavke za prijem još tri nova službenika. Pri tom valja napomenuti da je na području prilagodbe zakonodavstva i edukaciji službenika značajno pridonijela bilateralna pomoć, koju je na tom području pružilo Ministarstvo za zapošljavanje, rad i socijalnu koheziju Republike Francuske u okviru bilateralnog ugovora o suradnji.

Temeljem Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06) iz srpnja 2006. godine, osnovan je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu. Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata Zavoda obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo. Sukladno predloženom rješenju, Zavod je preuzeo radnike Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona radili na poslovima zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, kao i sredstva Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje prikupljena na ime doprinosa za ozljede na radu

i profesionalne bolesti, koja se za 2008. godinu planiraju u iznosu od oko 52.000.000 €.

Provedbu zakonskih obveza na području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu nadzire Državni inspektorat koji je u području nadzora zaštite na radu po Pravilniku imao sistematizirano, uz 5 voditelja službi, 107 izvršitelja-inspektora rada i viših inspektora rada, a na dan 31. prosinca 2007. godine je s uključenim voditeljima službi imao popunjeno 105 inspektora.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 127/07) povećan je broj predviđenih inspektora rada za 53 nova izvršitelja, od toga 26 za područje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, čime su djelomice stvorene pretpostavke za realiziranje planiranih aktivnosti, a za što je u Državnom proračunu za 2008. godinu, kako je već navedeno, osigurano dodatnih 530.000 €.

II. c. Socijalni dijalog

U Republici Hrvatskoj je Ustavom Republike Hrvatske, Zakonom o radu i Sporazumom o Gospodarsko-socijalnom vijeću i drugim oblicima socijalnog partnerstva (NN 88/01 – pročišćeni tekst, 188/03, 44/04) uspostavljen zakonodavni i institucionalni okvir za socijalni dijalog. Na nacionalnoj razini je osnovano Gospodarsko-socijalno vijeće koje djeluje od 1991. godine, a na razini županija osnovano je 20 tripartitnih regionalnih Gospodarsko-socijalnih vijeća. Trenutno u tom dijalogu sudjeluje šest sindikalnih udruženja i jedna udruga poslodavaca (Hrvatska udruga poslodavaca), a predstavnici socijalnih partnera imenuju se kao članovi u šest odbora Hrvatskog sabora bez prava glasa i to u:

- Odboru za zakonodavstvo;
- Odboru za financije i državni proračun;
- Odboru za gospodarstvo;
- Odboru za razvoj i obnovu;
- Odboru za rad i socijalno partnerstvo;
- Odboru za zdravstvo i socijalnu skrb.

Predstavnici socijalnih partnera ravnopravno sudjeluju i u upravnim tijelima pojedinih javnih i državnih organizacija, a zastupljeni su i u tijelima uspostavljenima za pripremu i praćenje pregovora o pristupanju Hrvatske u EU.

Socijalni dijalog je u Hrvatskoj relativno dobro razvijen između države i socijalnih partnera, u višepartitnom procesu. Međutim, još uvijek postoji neravnoteža između bipartitnog i tripartitnog socijalnog dijaloga, jer je u sklopu autonomnog bipartitnog socijalnog dijaloga kolektivno pregovaranje još uvijek pretežno usmjereno na razinu tvrtki te nema mnogo sektorskih sporazuma.

S ciljem osnaživanja bipartitnog socijalnog dijaloga neophodno je ojačati sposobnosti samih socijalnih partnera za stvaranje okruženja konstruktivnog međusobnog dijaloga. U tom je smislu nakon održane tripartitne konferencije „Kolektivno pregovaranje u Republici Hrvatskoj“ u organizaciji Međunarodne organizacije rada i Ministarstva rada i zapošljavanja Republike Mađarske, Ured za socijalno partnerstvo započeo s aktivnostima promicanja i unaprjeđenja postojećeg sustava kolektivnog pregovaranja na razini sektora i poduzeća, a objavljena je i promovirana publikacija „Kolektivno pregovaranje u Republici Hrvatskoj“.

Zakonom o načinu određivanja zastupljenosti udruga sindikata više razine u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini (NN 19/99) iz veljače 1999. godine, još je tijekom 1999. godine uređeno područje utvrđivanja kriterija za reprezentativnost sindikata i njihovo sudjelovanje u Gospodarsko-socijalnom vijeću, dok se pitanje reprezentativnosti poslodavaca i njihovih udruga nije postavljalo sve do 2004. godine, obzirom da je postojala samo jedna udruga više razine (Hrvatska udruga poslodavaca - HUP). Na inicijativu novih poslodavačkih udruga više razine, odnosno Konfederacije hrvatske industrije i poduzetnika i Saveza neovisnih udruga poslodavaca, prijedlog kriterija reprezentativnosti udruga poslodavaca za sudjelovanje u radu tripartitnih tijela, Gospodarsko-socijalno vijeće je na svojoj 76. sjednici, održanoj 26. listopada 2005. godine, utvrdilo kriterije reprezentativnosti udruga poslodavaca za sudjelovanje u radu tripartitnih tijela, koji su definirani u suradnji s predstavnicima udruga poslodavaca i Međunarodne organizacije rada.

Predloženo je da registrirane udruge poslodavaca više razine u Hrvatskoj u roku od najduže 30 dana dostave Gospodarsko-socijalnom vijeću, putem Ureda za socijalno partnerstvo, činjenične podatke o ispunjavanju utvrđenih kriterija, a koji će nakon toga biti dostavljeni Gospodarsko-socijalnom vijeću radi donošenja odgovarajućeg zaključka. Izdvojeno je mišljenje Hrvatske udruge poslodavaca koja smatra da bi registrirane udruge poslodavaca više razine u Hrvatskoj trebale, zajedno s podacima o ispunjavanju kriterija reprezentativnosti, dostaviti i svoja godišnja financijska izvješća. Radi razmatranja navedenog pitanja osnovana je i radna grupa socijalnih partnera sastavljena od predstavnika Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), zajedničke predstavnice sindikalnih središnjica, Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) i Ureda za socijalno partnerstvo. Dana 21. prosinca 2006. godine u Konfederaciji industrije i poduzetništva održan je sastanak na temu „Reprezentativnost udruga poslodavaca“, s ciljem provjere podataka koje je dostavila Konfederacija industrije i poduzetništva. Nakon istog je radna grupa podnijela izvješće koje je Gospodarsko-socijalno vijeće na svojoj 99. sjednici održanoj 19. srpnja 2007. godine prihvatilo i zaključkom utvrdilo da kriterije reprezentativnosti udruga poslodavaca više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima ispunjava samo Hrvatska udruga poslodavaca (HUP). Time je riješeno pitanje reprezentativnosti socijalnih partnera vezano uz sudjelovanje u tripartitnim tijelima.

Ostaje otvoreno pitanje određivanja broja i sastava pregovaračkog odbora sindikata za sklapanje kolektivnih ugovora, što je sve češće kamen spoticanja u trgovačkim društvima gdje egzistira više od jednog sindikata, zbog čega se traži tumačenje Gospodarsko-socijalnog vijeća. Tada to tijelo mora odrediti koliko će predstavnika kojeg sindikata sudjelovati na pregovorima gdje može biti od tri do devet osoba. Iščekujući zaključke GSV-a, radnici se dovode u neugodne situacije, a i propisani postupak je dugotrajan i poprilično težak. Stoga je konsenzusom svih sudionika pokrenuta inicijativa za izradu novog propisa kojim će se urediti područje utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje, a istim bi se ujedno izmjenili kriteriji za određivanje zastupljenosti udruga sindikata u tripartitnim tijelima, propisani Zakonom o načinu određivanja zastupljenosti udruga sindikata više razine u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, za koje aktivnosti će stručnu pomoć pružiti stručnjaci Međunarodne organizacije rada.

U pogledu sudjelovanja socijalnih partnera na europskoj razini, Savez samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH) jedino je udruženje sindikata koje je član European Trade Union Confederation (ETUC), a Hrvatska udruga poslodavaca (HUP) članica je Business Europe. Isto tako, Udruga poslodavaca malih i srednjih poduzetnika HUP-a pridružen je član European Association of Craft, Small and Medium-size Enterprises (UEAPME).

U području europskog socijalnog dijaloga treba istaknuti da su krajem 2006. godine dovršene aktivnosti uspostave Zajedničkog savjetodavnog odbora sastavljenog od predstavnika Europskog gospodarsko-socijalnog vijeća i socijalnih partnera i nevladinih udruga iz Hrvatske, a prva inauguralna sjednica Odbora održana je u ožujku 2007. godine.

Administrativna sposobnost

S ciljem daljnjeg jačanja bipartitnog socijalnog dijaloga, neophodno je ojačati sposobnosti socijalnih partnera radi stvaranja okruženja konstruktivnog dijaloga te time ojačati institucionalnu i administrativnu podršku socijalnim partnerima od strane tijela državne uprave. S tim ciljem je izvršena reorganizacija Uprave za rad i tržište rada i uspostavljen je Odsjek za socijalni dijalog, kolektivne ugovore i udruge u Odjelu radnog prava Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP). U Odjelu su zaposlena dva službenika, dok je natječaj za zapošljavanje četiri nova službenika u tijeku.

Sukladno Akcijskom planu, za jačanje administrativnih sposobnosti Ureda za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske zapošljavanjem četiri nova službenika, u Državnom proračunu je za 2008. godinu osigurano dodatnih 100.000 €.

II. d. Politika zapošljavanja

Ključni pokazatelji tržišta rada u Republici Hrvatskoj upućuju na kontinuirani porast zaposlenosti i pad nezaposlenosti. Prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), ukupan broj registriranih zaposlenih povećao se s 1.434.266 u studenome 2006. godine na 1.491.143 u studenome 2007. godine, dakle za 4,0%. U istom se razdoblju broj nezaposlenih registriranih na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje smanjio s 292.269 na 253.183, dakle za 15,5%. Prema podacima ankete radne snage, stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine povećala se s 54,2% u prvom polugodištu 2006. godine na 56,0% u prvom polugodištu 2007. godine, dok se stopa nezaposlenosti stanovništva starog 15 i više godina u istom razdoblju smanjila s 11,8% na 10,2%. Međutim, stopa zaposlenosti u Hrvatskoj je i dalje znatno niža od prosječne stope zaposlenosti u EU. Uzrok nesrazmjera očituje se, između ostalog, u problemu dugotrajne nezaposlenosti i nezaposlenosti mladih te vrlo velikih regionalnih razlika. Razina obrazovanja i stručnosti radne snage u Hrvatskoj niža je od radne snage u EU, s posebno naglašenim strukturnim problemom neusuglašenosti ponude i potražnje na tržištu rada, čemu pridonosi i nizak postotak odraslih koji sudjeluju u obrazovanju i obuci.

Nacionalnim akcijskim planom zapošljavanja za razdoblje od 2005. – 2008. godine, usvojenim zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 2. prosinca 2004. godine, započeo je novi ciklus mjera aktivne politike u zapošljavanju. Temeljem Nacionalnog akcijskog plana donose se Godišnji planovi poticanja zapošljavanja. Vlada Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 19. ožujka 2008. godine, donijela je Odluku o prihvaćanju Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja za 2008. godinu s provedbenim mjerama koje se temelje na smjernicama i preporukama Europske strategije zapošljavanja, a za koji je u Državnom proračunu bilo osigurano ukupno oko 65.700.000 €.

Mjere iz Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja sadrže elemente državne potpore te su usklađene sa Zakonom o državnim potporama (NN 140/05) iz studenog 2005. godine i Uredbom o državnim potporama (NN 50/06) iz svibnja 2006. godine.

Mjere iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2006., 2007. i 2008. godinu su usmjerene na razvoj poduzetništva kroz sufinanciranje troška osnivanja novih zadruga, otvaranja novih obrta, subvencioniranje kamata na poduzetničke kredite, samozapošljavanje, kreditiranje poduzetništva u turizmu. Osim sufinanciranja zapošljavanja i otvaranja novih obrta, trgovačkih društava i zadruga, mjere su usmjerene na financiranje obrazovanja dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba niže razine obrazovanja i mladih osoba koje su prekinule školovanje kako bi im omogućili stjecanje dodatnih znanja i vještina traženih na tržištu rada, čime bi se povećala zapošljivost kao i uskladila ponuda i potražnja na tržištu rada. Poseban naglasak u razradi operativnih mjera je na promoviranju integracije i borbe protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada kroz mjere sufinanciranja zapošljavanja osoba s invaliditetom, osoba s faktorom otežane zapošljivosti, nezaposlenih samohranih roditelja malodobne djece, nezaposlenih hrvatskih branitelja i drugih, te uključivanje u programe javnih radova, koje provode jedinice lokalne samouprave.

Za provedbu mjera obrazovanja i zapošljavanja iz Nacionalnog programa za Rome, kojeg je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 16. listopada 2003. godine, svake se godine u Državnom proračunu osiguravaju sredstva od oko 600.000 €. Tijekom protekle tri godine zaposleno je ukupno 596 osoba romske manjine (od čega 89 žena), 398 osoba uključeno je u osnovno obrazovanje, a 50 osoba u programe dokvalifikacije, dok se 50 osoba uključilo u programe samozapošljavanja. Pri tom valja naglasiti da su sve nezaposlene osobe romske manjine koje su evidentirane u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (oko 4500 osoba) uključene bilo u grupna bilo u individualna savjetovanja u cilju uključivanja u programe pripreme za zapošljavanje. U tom smislu je Godišnjim planom za 2008. godinu planirano zapošljavanje oko 200 osoba romske manjine i uključivanje 80 osoba u obrazovne programe.

Obzirom da se statistika provedbe Godišnjih planova zapošljavanja i evidencija nezaposlenih ne vode prema nacionalnoj pripadnosti, u ovom trenutku ne raspolažemo sistematiziranim podacima o zapošljavanju osoba srpske manjine, osim u dijelu koji se odnosi na primjenu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Ustavnim zakonom propisano je da se pripadnicima nacionalnih manjina osigura zastupljenost u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima vodeći računa o sudjelovanju pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na razini na kojoj je ustrojeno tijelo državne uprave ili pravosudno tijelo i stečenim pravima na način da u popunjavanju tih mjesta u navedenim tijelima prednost, pod istim uvjetima, imaju predstavnici nacionalnih manjina. Konkretno mjere Vlade Republike Hrvatske u provedbi politike zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i pravosudnim tijelima, te tijelima područne (regionalne) i lokalne uprave i samouprave, bit će utvrđene i ostvarene kroz Akcijski plan za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koji je u pripremi za potrebe pregovora u poglavlju 23. Pravosuđe i temeljna prava.

Također se i temeljem Zakona o sustavu državne uprave (NN 75/93, 92/96, 48/99, 15/00, 59/01 i 199/03) pripadnicima etničkih ili nacionalnih zajednica ili manjina osigurava zastupljenost u ministarstvima i državnim upravnim organizacijama, vodeći računa o njihovu ukupnom udjelu u stanovništvu Hrvatske, a u uredima državne uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave, vodeći računa o njihovu ukupnom udjelu u stanovništvu županije. Planom prijama u državnu službu utvrđuje se i popunjenost radnih mjesta u državnom tijelu pripadnicima nacionalnih manjina i planira zapošljavanje potrebnog broja državnih službenika pripadnika nacionalnih manjina, radi ostvarivanja odgovarajuće zastupljenosti. Kada pripadnici nacionalnih manjina podnose prijavu na natječaj za prijam u državnu službu, dužni su se u prijavi na natječaj pozvati na pravo prednosti u odnosu na ostale kandidate pod jednakim uvjetima.

Prema podacima kojima raspolažemo na dan 31. siječnja 2008. godine u državnim je tijelima bilo zaposleno ukupno 2.184 pripadnika nacionalnih manjina, od čega je u tijelima državne uprave ukupno zaposleno 2.144 pripadnika nacionalnih manjina. Od ukupnog broja pripadnika nacionalnih manjina najviše je zaposleno pripadnika srpske nacionalne manjine, dakle s navedenim danom u državnim je tijelima bilo zaposleno 1.317 pripadnika srpske nacionalne manjine, od toga u tijelima državne uprave 1.295 zaposlenika srpske nacionalne manjine.

U okviru provedbe aktivnih mjera zapošljavanja Vlada Republike Hrvatske je Zaključkom od 23. kolovoza 2007. godine prihvatila Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata za razdoblje od 2008. do 2011. godine. Pri izradi Programa uzimala su se u obzir iskustva provođenja Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja u razdoblju od 2004. do 2008. godine (Zaključak Vlade Republike Hrvatske od 4. kolovoza 2004. godine), koji je bio dio Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja i kroz koji je zaposleno 7.000 hrvatskih branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja. Cilj Programa je zapošljavanje hrvatskih branitelja kao teže zapošljive skupine nezaposlenih kroz razne oblike samozapošljavanja i zapošljavanja kod poslodavca ili podizanjem njihove obrazovne razine (stjecanjem prvog zanimanja, prekvalifikacijom i dokvalifikacijom, stručnim osposobljavanjem u svrhu samozapošljavanja ili zapošljavanja, stjecanjem dodatnih znanja i vještina, te polaganjem majstorskih ispita u svrhu samozapošljavanja) kako bi bili konkurentniji na tržištu rada. Nositelj Programa je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Kako se radi o korisnicima koji su niže kvalifikacijske strukture i zbog svojih godina nisu konkurentni na tržištu radne snage, ovim programom nastoji se prevladati problem njihove nezaposlenosti. Iskustva u provedbi Programa jedinstvena su upravo zbog činjenice da se radi o sudionicima ratnih zbivanja. Za provedbu mjera iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2006. godinu utrošeno je 41.000.000,00 €. Provedbom mjera navedenog Plana postignuti su značajno bolji rezultati u odnosu na prethodne mjere aktivne politike zapošljavanja jer su usmjerene prema skupinama nezaposlenih osoba kojima je potrebna financijska potpora pri zapošljavanju i poslodavcima koji su registrirali, odnosno proširuju djelatnost.

Pozitivnim se ocjenjuje i okolnost da većinu subjekata koji se koriste mjerama aktivne politike zapošljavanja čine mali i srednji poslodavci što ukazuje da isti, koristeći se poticajnim mjerama, zaista i otvaraju nova radna mjesta, povećavaju produktivnost i postaju generatori gospodarskog razvitka.

S ciljem jače povezanosti potreba tržišta rada i obrazovne strukture stanovništva izrađen je i od strane Vlade Republike Hrvatske, 5. srpnja 2007. godine, odobren dokument Polazne osnove za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koji će biti temelj usklađivanja s Europskim kvalifikacijskim okvirom. Vlada Republike Hrvatske je 27. rujna 2007. godine imenovala Povjerenstvo za izradu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira koje sačinjavaju svi socijalni partneri i dionici. Predsjednik Povjerenstva je potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske. Povjerenstvo je održalo dva sastanka te donijelo program rada za razdoblje do 2012. godine.

Prihvaćajući načelo cjeloživotnog učenja, kao temelja razvoja obrazovanja odraslih u svrhu zapošljavanja, povećane zapošljivosti stanovništva, samozapošljavanja, kao i zadržavanja postojećih radnih mjesta, donesen je Zakon o obrazovanju odraslih (NN 17/07) u veljači 2007. godine. Temeljna svrha ovoga zakona je izgradnja sustava obrazovanja odraslih u

Hrvatskoj, što uključuje akreditaciju dionika (*stakeholdera*), licenciranje programa, licenciranje nastavnika i drugih stručnjaka, certificiranje znanja, vještina i sposobnosti, infrastrukturu, sustavno planiranje i praćenje, te sustavno i dostatno financiranje iz javnih sredstava.

Pri dovršetku su i aktivnosti na izradi Memoranduma o prioritetnim mjerama na području zapošljavanja (*Joint Assessment of Employment Policy Priorities - JAP*), o kojem su krajem 2007. godine provedene konzultacije sa socijalnim partnerima. Usvajanje JAP dokumenta i njegovo potpisivanje od strane najviših predstavnika Vlade i Europske komisije očekuje se u prvoj polovici 2008. godine. Uslijedit će daljnje zajedničke aktivnosti u pogledu njegove provedbe, uz obvezatno uključivanje socijalnih partnera.

U okviru suradnje s Ministarstvom gospodarstva i rada Republike Austrije, tijekom studenog 2007. godine održan je seminar „Standardi kvalitete u službi za zapošljavanje – metode i iskustva“ koji je bio podloga za definiranje indikatora praćenja uspješnosti rada i postavljanju ciljeva za 2008. godinu, te podloga za uvođenje sustava kvalitete rada u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i postavljanju ciljeva za 2008. godinu.

Nastavljajući borbu na suzbijanju ilegalnog rada Vlada Republike Hrvatske je u studenom 2004. godine prihvatila Plan kratkoročnih i dugoročnih mjera za suzbijanje sive ekonomije. Predmetni Plan sačinjava konkretne prijedloge u kojem pravcu i na koji način će se od prosinca 2004. godine provoditi mjere, odnosno aktivnosti s ciljem minimiziranja sive ekonomije. Vlada Republike Hrvatske je s ciljem rješavanja problema neregistriranog gospodarstva poduzela sljedeće korake:

- definirala najčešće pojavne oblike koji se javljaju u području neregistriranog gospodarstva;
- utvrdila koji su najčešći razlozi da se takvi pojavni oblici javljaju;
- odredila nositelje za provedbu konkretnih mjera kako bi se takva negativna pojava u gospodarstvu svela na minimum;
- donijela Plan kratkoročnih mjera za suzbijanje sive ekonomije i Zaključak kojim se obvezuju utvrđena tijela državne uprave – nositelji određenih mjera da te mjere određenom i utvrđenom dinamikom i provode;
- utvrdila obvezu koordinacije u svezi provedbe aktivnosti, te pripremu Izvješća o učinjenom na godišnjoj razini.

Kada se govori o usvojenim mjerama, one su bile podijeljene na kratkoročne, koje obuhvaćaju prosinac 2004. i cijelu 2005. godinu, dok su se dugoročne mjere odnosile na razdoblje 2006. i 2007. godine. Na temelju Izvješća o realizaciji kratkoročnih mjera ocijenjeno je da su provedene aktivnosti bile vrlo učinkovite, a obuhvaćale su realizaciju čitavog niza mjera i to od donošenja novih zakona, izmjena i dopuna postojećih zakona, koordiniranih akcija (pod koordiniranim akcijama podrazumijeva se provedba aktivnosti fokusirana primjerice na problem rada na crno ili na problem krijumčarenja, gdje u rješavanju takvog problema koordinirano sudjeluje više nadležnih nadzornih tijela državne uprave s istim ciljem – suzbiti ili na minimum svesti takve pojave), te sve do edukacijskih i promotivnih aktivnosti koje se odnose na upoznavanje šire javnosti s ciljem podizanja razine javne svijesti.

Posebno naglašavamo da je jedna od vrlo važnih kratkoročnih mjera bila i donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu (NN 129/05), koji je usvojen u listopadu 2005. godine, a čiji se pozitivni učinci već vide kroz oštrije sankcioniranje obavljanja djelatnosti bez upisa u trgovački ili obrtni registar, bez potrebnih minimalno-

tehničkih uvjeta, suglasnosti i dozvola, kao i sankcioniranje neprijavljivanja radnika tijelima zdravstvenog i mirovinskog osiguranja ili rada stranaca bez radnih dozvola. Istim Zakonom je inspektorima rada dana i veća ovlast u cilju suzbijanja nezakonitog rada na način da nakon utvrđivanja ilegalnog zapošljavanja mogu poslodavcu zabraniti obavljanje djelatnosti u trajanju od 30 dana te mogu odmah zapečatiti ulaze u poslovne prostorije ili postrojenja, uređaje i drugu opremu za rad ili spomenutu zabranu izvršiti na drugi pogodan način. Ukupno planirane aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije, pa i spomenuta mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti u slučaju ilegalnog zapošljavanja daju pozitivne rezultate, jer se godišnje broj zatečenih ilegalno zaposlenih radnika u inspekcijskim nadzorima nakon početka primjene te mjere znatno smanjio (primjerice: u godinama od 2000. do 2005. taj broj se kretao između 5000 i 8500 radnika, a u 2006. i 2007. godini taj broj je bio između 2700 i 2900 radnika).

Od provedenih kratkoročnih mjera, dakle mjera koje se odnose na prosinac 2004. i 2005. godinu, izdvajamo realizaciju još nekih mjera za koje držimo da će omogućiti uvođenje reda na tržištu Hrvatske i pozitivno se odraziti na razvoj hrvatskog gospodarstva, te ujedno minimizirati neregistrirano gospodarstvo. Slijedom toga, izdvajamo neke od nositelja mjera i provedene mjere:

Tadašnje Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka bilo je nositelj izrade novog zakonskog uređivanja područja nautičkog turizma koji je omogućio svim nadležnim tijelima praćenje obavljanja djelatnosti chartera brodica i jahti u skladu s propisima Republike Hrvatske. Donesen je i Zakon o dopunama Zakona o boravišnoj pristojbi koji je omogućio učinkovitiju naplatu i uplatu boravišne pristojbe i kvalitetniji inspekcijski nadzor pružanja ugostiteljskih usluga građana u domaćinstvu, što je doprinijelo smanjenju broja privatnih iznajmljivača „na crno“. Tadašnje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva je pojačalo koordinaciju s ostalim tijelima državne uprave koja su nadležna za nadzor i to kada se radi o nadzoru: klanja i prometa životinja i proizvodnje, prerade i prometa proizvoda životinjskog porijekla, kao i u mlinarsko – pekarskoj industriji, budući da je tu uočen čitav niz nepravilnosti koje se provlače već duže vremensko razdoblje.

Jedan dio mjera bio je usmjeren i na nadzor provedbe važećih zakona kojima se regulira promet specifičnih roba kao što su trošarinke robe (kava, cigarete, naftni derivati), živa stoka i proizvodi od mesa i ostali osjetljivi proizvodi. U tom segmentu, Ministarstvo financija je koordiniralo s određenim resornim tijelima državne uprave, te je poduzelo čitav niz mjera u cilju profiliranja rizičnih i visokotarifnih grupa proizvoda i njihovog pojačanog nadzora s ciljem ostvarenja pozitivnih efekata u minimiziranju neregistriranog gospodarstva i ostvarilo značajne financijske efekte u obavljenim akcijama nadzora. Osim toga su pojačane i aktivnosti inspekcije i nadzora Porezne uprave u vezi naplate poreznih obveza te je i tu ostvaren značajan financijski efekt.

Možemo reći da će se mjere za suzbijanje sive ekonomije kontinuirano provoditi i nadalje (što znači provedba utvrđenih mjera na dnevnoj, tjednoj i mjesečnoj razini, a u konačnici i na godišnjoj razini), kao i koordinirane akcije provođenja nadzora u segmentu gospodarske djelatnosti, što znači maksimalnu i zajedničku suradnju svih tijela državne uprave uključenih u provođenje mjera za smanjenje neregistriranog gospodarstva.

Što se tiče praćenja učešća sive ekonomije u BDP-u od strane Državnog zavoda za statistiku ulažu se veliki i stalni naponi u poboljšanje kvalitete statističkih istraživanja, kao i statističkog poslovnog registra (značajnu potporu u tom smislu pružaju programi predpristupne pomoći EU). Osim statističkih istraživanja koja se stalno provode postoji i potreba za novim

statističkim istraživanjima koja se postepeno uvode. Jedno od takvih istraživanja je prilagodba obuhvata nacionalnih računa. Istraživanje se radi u skladu s preporukama međunarodnih institucija koje u svom djelokrugu rada metodološki razvijaju sustav nacionalnih računa.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 30. studenoga 2006. godine osnovano je Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za suzbijanje sive ekonomije, u kojemu je i predstavnik Državnog inspektorata iz područja Inspekcije rada, a ključna zadaća toga Povjerenstva je koordiniranje rada svih tijela državne uprave u predmetima inspekcijskih nadzora usmjerenih na suzbijanje sive ekonomije. Povjerenstvo koordinira rad tijela državne uprave u predmetima inspekcijskoga nadzora te izvještava Vladu Republike Hrvatske svakih šest mjeseci o opsegu obavljenih nadzora (kontrola) usmjerenih na suzbijanje pojava oblika sive ekonomije (uključivo i ilegalnog zapošljavanja), o broju otkrivenih nezakonitosti u svezi sa sivom ekonomijom te o mjerama koje su inspekcijske službe po nadzorima poduzele. Jedna od mjera suzbijanja rada na crno je i onemogućavanje korištenja mjera iz godišnjih planova poticanja zapošljavanja onim poslodavcima koji ne izvršavaju svoje obveze prema radnicima ili državnim institucijama.

Administrativna sposobnost

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) ustrojen je kroz Središnju službu, 22 područne službe koje u svom sastavu imaju 94 ispostave s ukupno 1195 službenika uključenih u kontinuirane obuke. Usluge Zavoda uključuju *one stop shop* za nezaposlene i poslodavce, kao i poticanje aktivnog traženja zaposlenja, a uspostavljen je i partnerski odnos s privatnim agencijama za posredovanje kako bi se stimuliralo tržište rada.

Jačanju administrativnih sposobnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pridonijela je i provedba odgovarajućih CARDS projekata i to CARDS 2001. „Restrukturiranje tržišta rada“, CARDS 2002. „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – I. faza“, CARDS 2003. „Decentralizacija i restrukturiranje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje“ i CARDS 2004. „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – II. faza“, kao i projekt PHARE 2005. „Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijete socijalna isključenost“.

Program stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja 2004. - 2008. provodi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a na provedbi rade djelatnici diplomirani socijalni radnici i diplomirani pravnici, ukupno 6 djelatnika. U svrhu provedbe ovog Programa za razdoblje od 2008. do 2011., Uredbom Vlade Republike Hrvatske o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iz veljače 2008. godine predviđeno je zapošljavanje još jednog službenika, što se smatra dostatnim za provođenje ovog Programa.

Zakonom o Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (NN 107/07) iz listopada 2007. godine osnovana je Agencija za Program za cjeloživotno učenje i program Mladi na djelu. Osvremenjivanje sektora obrazovanja odraslih ima potporu i u projektu iz CARDS 2004 „Obrazovanje odraslih“, čije projektne komponente imaju za cilj jačanje administrativnih, institucionalnih i tehničkih sposobnosti Agencije.

II. e. Europski socijalni fond

Povezujući napredak postignut u okviru IV. komponente programa IPA s prioritetima i mjerama proizašlim iz finaliziranog Memoranduma o prioritetnim mjerama na području

zapošljavanja (*Joint Assessment of Employment Policy Priorities - JAP*) i Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (*Joint Inclusion Memorandum - JIM*), uvažavajući pritom i komplementarnost komponente razvoja ljudskih potencijala s regionalnim razvojem (III. komponenta programa IPA, IIIc – Regionalna konkurentnost), sudjelovanje Republike Hrvatske u predpristupnom programu IPA omogućit će razvoj njenih administrativnih i upravljačkih sposobnosti u cilju korištenja sredstava iz Europskog socijalnog fonda (*European Social Fund - ESF*), nakon stupanja u punopravno članstvo EU. U tom je smislu pri Upravi za rad i tržište rada sredinom 2007. godine uspostavljen novi Odsjek za upravljanje projektima s 5 službenika, koji koordinira aktivnosti uspostavljene operativne strukture i istoj pruža administrativnu podršku. U sklopu reorganizacije Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, koja je u tijeku, Vlada Republike Hrvatske donijela je 27. ožujka 2008. godine novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva kojom je osnovana Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti u kojoj će se obavljati poslovi tijela nadležnog za operativni program i tijela nadležnog za prioritete i mjere iz područja rada i tržišta rada.

Temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom predpristupne pomoći (NN 34/08) iz ožujka 2008. godine, za upravljanje IV. komponentom - Razvoj ljudskih potencijala, zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), Uprava za rad i tržište rada.

Pravni okvir glede upravljanja i provedbe programa IPA čine Uredba Vijeća (EZ) br. 1085/2006 od 17. srpnja 2006. kojom se uspostavlja Instrument prepristupne pomoći (IPA), te Uredba Komisije (EZ) br. 718/2007 od 12. lipnja 2007. kojom se provodi Uredba Vijeća (EZ) br. 1085/2006.

Sukladno potpisanom Okvirnom sporazumu od 27. kolovoza 2007. godine i Operativnom programu za razvoj ljudskih potencijala, kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila Zaključkom od 27. rujna 2007. godine, a Europska komisija usvojila 7. prosinca 2007. godine, uspostavljena je operativna struktura za provedbu IV. komponente Programa IPA. Operativna struktura sastoji se od pet institucija. Tijelo nadležno za Operativni program Razvoj ljudskih potencijala je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), organizacijska jedinica zadužena za pripremu i provedbu programa i projekata na području rada i tržišta rada, koja je također i odgovorno tijelo za prioritete I i IV iz Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), organizacijska jedinica socijalne skrbi, odgovorno je tijelo za prioritet II, mjeru 1, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOS), organizacijska jedinica za srednje obrazovanje, zaduženo je za prioritet II, mjeru 2 i prioritet III. Provedbena tijela bit će Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) i Agencija za strukovno obrazovanje. Operativna struktura je izradila proceduralne priručnike, a u tijeku je neovisna vanjska revizija u navedenim institucijama.

Aktivnosti provedbenog tijela na području zapošljavanja i socijalne uključenosti preuzeo je Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ). U Središnjoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) uspostavljen je novi samostalni Odjel za financiranje i ugovaranje projekata EU za obavljanje poslova provedbenog tijela, kao i drugih poslova delegiranih od strane operativne strukture. Odjel se sastoji od četiri odsjeka i to: Odsjek za pripremu natječaja i provedbu projekata, Odsjek za ocjenjivanje ponuda i ugovaranje, Odsjek za kontrolu kvalitete dokumenata i Odsjek za financije i računovodstvo. Sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta s koeficijentom složenosti poslova u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ), u Odjelu je predviđeno zapošljavanje 21

djelatnika. Trenutno je u Odjelu zaposleno 12 djelatnika, od čega 11 novozaposlenih. Navedeni Odjel bit će posve samostalan i ni na koji način povezan s već uspostavljenom organizacijskom strukturom Odjela za provođenje međunarodnih projekata, koji je do sada provodio projekte iz programa CARDS i PHARE, a u okviru programa IPA ima funkciju korisničke institucije.

Budući da će Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) i njegove područne službe biti i korisnikom sredstava IV. komponente programa IPA, u cilju jačanja administrativnih kapaciteta na razini korisnika, izmijenjen je i dopunjen Pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta u kojem je predviđeno da u Odjelu za provođenje međunarodnih projekata bude zaposleno 10 djelatnika u Središnjoj službi (umjesto dotadašnje 4 osobe), zatim 2 djelatnika u četiri velike područne službe Zagreb, Split, Osijek i Rijeka (umjesto dotadašnje 1 osobe) i po jedan djelatnik u preostalim 18 manjih područnih službi u kojima ranije nije bilo navedenih odjela u sistematizaciji radnih mjesta.

Projektne prijedlozi u okviru Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala su sljedeći:

Prioritet 1.

1. Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3
2. Unaprjeđenje sustava praćenja cjeloživotnog učenja
3. Poboljšanje usluga HZZ-a za korisnike
4. Mladi na tržištu rada

Prioritet 2.

1. Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom u tržište rada
2. Uspostava mreže podrške u socijalnoj integraciji i zapošljavanju osjetljivih i marginaliziranih skupina
3. Žene na tržištu rada
4. Pristup obrazovanju osoba u nepovoljnom položaju

Prioritet 3.

1. Daljnji razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira
2. Standardi u strukovnom obrazovanju/kvalifikacije i okvirni obrazovni standard
3. Pilot projekt Strukovnog inovacijskog fonda
4. Razvoj osiguranja kvalitete strukovnog obrazovanja
5. Regionalna mreža lokalnih institucija za osnovna poduzetnička i ostala znanja i vještine
6. Sveobuhvatno jačanje kapaciteta Agencije za strukovno obrazovanje (ASO) i Sveobuhvatno jačanje kapaciteta Agencije za obrazovanje odraslih (AOO)

Prioritet 4.

Tehnička pomoć-priprema i provedba projekata i Tehnička pomoć-upravljanje Operativnim programom.

Aktivnosti provedbenog tijela na području obrazovanja preuzela je Agencija za strukovno obrazovanje ustrojivši Odjel za ugovaranje i financiranje IPA programa s pet odsjeka i to Odsjekom za javna nadmetanja i provedbu ugovora, Odsjek za IPA - ESF programe, Odsjek

za vrednovanje javnog nadmetanja i ugovaranje, Odsjek za kontrolu kvalitete i Odsjek za financiranje i računovodstvo.

U okviru IV. komponente „Razvoj ljudskih potencijala”, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), kao jedan od nositelja, osiguralo je u okviru institucionalnih mjera 2 državna službenika, prostor i opremu za rad, a u okviru programskih mjera službenici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), sudjelovali su u pripremi nacрта Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala.

Uvažavajući komplementarnost III. i IV. komponente programa IPA odnosno povezanost razvoja ljudskih potencijala s regionalnim razvojem, odnosno regionalnom konkurentnošću, Operativni programi za komponente III. i IV. povezuju se kako slijedi:

- Za projekte koji će biti realizirani kroz sustav darovnica (*grant schemes*), a provodit će se u nekoj od 10 županija (koje su u OP-za IIIc identificirane kao prioritetne), moći će se pri ocjenjivanju projekata dobiti dodatni bodovi;
- Kako su lokalna partnerstva za zapošljavanje uspostavljena u 8 županija, a plan je da budu uspostavljena u svim županijama, pri njihovom daljnjem osnivanju vodit će se računa o 10 prioritetnih županija;
- U projektu osnivanja centara za savjetovanje pri zapošljavanju i razvoju znanja i vještina uspostavljeni centri povezat će se s već uspostavljanim centrima za poduzetništvo;
- ICT klastere koji se uspostavljaju u okviru komponente IIIc povezat će se sa strukovnim vijećima, koja se osnivaju putem Agencije za strukovno obrazovanje.

II. f. Socijalna uključenost

Na području istraživanja siromaštva i socijalne uključenosti je tijekom 2007. godine od strane Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) publicirano istraživanje o pitanjima socijalne isključenosti pod nazivom Izvješće o društvenom razvoju – *Hrvatska 2006.: Neumreženi - Lica socijalne isključenosti*. Ovo istraživanje i stajališta autora Izvješća ukazuju da je u Hrvatskoj stanje na ovom području slično onom u državama članicama EU. U najtežoj su situaciji jednočlana domaćinstva i domaćinstva sa starijim osobama (posebno starijim ženama). Ruralno siromaštvo triput je veće od urbanog, a siromaštvo među Romima znatno je više nego u ostalim skupinama u društvu u cjelini. Značajni doprinos smanjenju siromaštva pridonose mirovine i ostali socijalni transferi. Tijekom 2007. godine je također objavljen i dokument Svjetske banke – *Hrvatska: Regionalni razvoj i životni standard* u kojem se iznosi da je siromaštvo u Hrvatskoj za razdoblje od 2002. do 2004. godine relativno slabije izraženo.

Hrvatska je u rujnu 2005. godine započela s izradom JIM-a, a Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske (JIM-RH) potpisan je od strane Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije dana 5. ožujka 2007. godine. Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske utvrđeno je osam prioritetnih ciljeva:

- povećati razinu zapošljivosti dugotrajno nezaposlenih i ranjivih skupina;
- proširiti obuhvat srednjeg i visokog obrazovanja, reformirati strukovno obrazovanje te ulagati i sustavno poticati cjeloživotno učenje;
- proširiti mrežu socijalnih usluga za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom;

- izraditi strategiju decentralizacije socijalnih usluga i plan deinstitucionalizacije;
- poticati prevenciju bolesti ili invaliditeta, omogućiti jednaki pristup zdravstvenim uslugama za cjelokupno stanovništvo;
- definirati i razvijati koncept socijalnog stanovanja;
- sustavno raditi na smanjenju regionalnih razlika;
- dogovoriti dugoročno i održivo rješenje problema siromaštva među starijim građanima;
- osigurati pristup kvalitetnim zdravstvenim uslugama.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kao nadležno tijelo za koordinaciju provedbe JIM-RH, imenovalo je radnu skupinu za izradu plana provedbe mjera i koordinaciju aktivnosti Zajedničkog memoranduma, te Povjerenstvo za provedbu JIM-RH, čiji je zadatak praćenje ostvarivanja ciljeva i aktivnosti sadržanih u planu provedbe, utvrđivanje problema koji nastaju tijekom procesa provedbe i predlaganje mjera za uklanjanje utvrđenih rizika i teškoća. Radna skupina izradila je prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje (2007. – 2008.), te dostavila prijedlog članovima Povjerenstva radi očitovanja na sadržaj. Tekst provedbenog plana je usuglašen, te je u tijeku procedura oko upućivanja dokumenta Vladi Republike Hrvatske. Radi nastavka razvijanja i jačanja suradnje između različitih partnera, uspostavljene u procesu izrade JIM-a, te usuglašavanja stavova oko plana provedbe mjera iz zaključaka Memoranduma, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi organiziralo je prvu konferenciju o nastavku aktivnosti na provedbi mjera JIM-RH početkom srpnja 2007. godine. Dana 11. ožujka 2008. godine održana je druga konferencija s ciljem praćenja procesa realizacije mjera nacionalnog provedbenog plana. Vlada Republike Hrvatske podnijet će izvještaj o provedbi JIM-a Europskoj komisiji do ljeta 2008. godine.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 12. travnja 2007. zaključkom donijela Strategiju reforme socijalnih naknada 2007. – 2008. godine, kojom će se olakšati pristup socijalnim pravima. Reformi socijalnih naknada pristupilo se s osnovnim ciljem da se ograniče i kontroliraju novčane socijalne naknade te da se pravednije raspodjele raspoloživa sredstva u BDP-u, uz istovremeno povećanje udjela sredstava za socijalnu pomoć, koja se temelji na provjeri dohodovnog i/ili imovinskog stanja (*means-test*). Strategija je usmjerena na bolju koordinaciju i razmjenu informacija između različitih dijelova sustava socijalne zaštite kako bi se izbjegla nepravedna kumulacija prava ili višestruko isključivanje određenih kategorija potencijalnih korisnika. Osnovni ciljevi reforme su: smanjenje ukupnog broja socijalnih naknada, bolje ciljanje socijalnih naknada, brži i kvalitetniji pristup socijalnim naknadama te ujednačavanje socijalnih naknada.

Hrvatska od 2003. kontinuirano razvija izvaninstitucionalne i poluinstitucionalne oblike skrbi za starije građane kroz programe međugeneracijske solidarnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Ciljevi programa su poticanje jedinica lokalne samouprave na uključivanje pravnih osoba, organizacija civilnog društva, nezaposlenih radno sposobnih osoba i volontera na pružanje potrebnih usluga starijim članovima zajednice. Kontinuirano se potiče aktivnost civilnog društva usmjerena k poboljšanju kvalitete života starijih osoba. U skladu s utvrđenim ciljevima preuzetim međunarodnim dokumentima UN-a i UN ECE, međunarodna suradnja u pitanjima starijih osoba jača kroz kontinuirano praćenje Madridskog međunarodnog akcijskog plana o starenju (2002., *UN General Assembly, Second World Assembly on Ageing: Madrid Political Declaration and Madrid International Plan of Action on Ageing*) te UN ECE Berlinske ministarske deklaracije i Regionalne implementacijske strategije (2002., *UN Economic Commission for Europe, Ministerial Conference on Ageing, Berlin, Germany: Berlin Ministerial Declaration: A Society for All*

Ages in the UN ECE Region and Regional Implementation Strategy for The Madrid International Plan of Action on Ageing).

Hrvatska je time kontinuirano pridružena naporima u regiji, EU i svijetu u pronalaženju najboljih rješenja u suočavanju s demografskom promjenom kroz jačanje međugeneracijske solidarnosti. Naime, u pitanjima starenja i starijih osoba, temeljem navedenih dokumenata UN i UN ECE, i Hrvatska i države članice EU imaju preuzete iste međunarodne obveze.

Administrativna sposobnost

Prema dosadašnjem ustroju, poslove vezane uz izradu i provedbu aktivnosti iz JIM-a te Strategije reforme socijalnih naknada, obavljaju službenici Uprave za socijalnu skrb Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), slijedom Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (NN 38/07, 34/08). Na sjednici održanoj dana 19. ožujka 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi kojom su ustrojena dva odjela u Upravi za socijalnu skrb: Odjel za pripremu i provedbu programa Europske unije i Odjel za pripremu i provedbu projekata Europske unije na području socijalnog uključivanja.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti prati međunarodna izvorišta u pitanjima starijih osoba u okviru Uprave za međugeneracijsku solidarnost u skladu s izmjenama i dopunama Uredbe Vlade Republike Hrvatske o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti iz veljače 2008. Predviđen je novi okvirni broj državnih službenika/ka za obavljanje poslova iz djelokruga Uprave za međugeneracijsku solidarnost te je s postojećih 12, broj službenika povećan na 21, što će pridonijeti uspješnijoj provedbi programa namijenjenih starijim osobama.

Osobe s invaliditetom

Nastavno na usvojenu Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine (NN 13/03), a na temelju analize ostvarenih rezultata, u svrhu unapređivanja zaštite prava i dostojanstva osoba s invaliditetom Vlada Republike Hrvatske je u lipnju 2007. godine usvojila Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (NN 63/07). Cilj Nacionalne strategije je djelovanje u smjeru unaprjeđivanja neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom, poštujući temeljna načela i strateške ciljeve međunarodnih dokumenata, posebno Akcijskog plana Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. - 2015., usvojenog 7. travnja 2006. godine i Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju, usvojenu od strane Opće skupštine UN-a 6. prosinca 2006. godine.

Pored navedenog, Hrvatska je 30. ožujka 2007. godine potpisala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativni protokol uz Konvenciju, usvojenu od strane Opće skupštine UN-a 6. prosinca 2006. godine, te je donijela Zakon o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju (NN MU 6/07).

Pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske, a u organizaciji Opće uprave za socijalnu koheziju Vijeća Europe i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 20. i 21. rujna 2007. godine održana je Europska konferencija visoke razine o Akcijskom planu Vijeća Europe za osobe s invaliditetom 2006. – 2015.: Nacionalna primjena – od politike

prema praksi, u svrhu *promoviranja* Akcijskog plana Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. – 2015., *razvijanja regionalne međunarodne suradnje i upućivanja praktičnih preporuka* vladama država sudionica. Na Konferenciji je donesena Zagrebačka deklaracija u kojoj su sadržane preporuke za provedbu Akcijskog plana.

Hrvatski sabor je donio Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/07) u listopadu 2007. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine, te je u tijeku ustrojavanje njegovog Ureda. Za isti je osiguran poslovni prostor, u Državnom proračunu su osigurana sredstva u iznosu od 345.000 € za djelovanje Ureda u kojemu je za 2008. godinu predviđeno zapošljavanje 9 djelatnika i to: pravobranitelj (izbor u tijeku), dva zamjenika, stručni savjetnik za pravne poslove (dvije osobe), stručni savjetnik za stručne poslove (dvije osobe), voditelj računovodstvenih poslova i administrativni tajnik.

II. g. Socijalna zaštita

Republika Hrvatska ima više troškove socijalne zaštite u odnosu na njihovo učešće u bruto domaćem proizvodu od prosjeka država članica EU, koji su u razdoblju 2003.-2004. činili gotovo 24% BDP-a, a u kojima je najveći udio (oko 80%) mirovinsko osiguranje i zdravstveni sustav.

Zdravstveni sustav

Vlada Repulike Hrvatske je donijela Nacionalnu strategiju razvitka zdravstva 2006. - 2011. (NN 72/06) u lipnju 2006. godine, čiji su strateški prioriteti reforma sustava zdravstva, reforma sustava financiranja zdravstva i reforma sustava javnog zdravstva. Osnovni ciljevi strategije su unaprijediti zdravstveni sustav do 2011. godine tako da zadovolji potrebe građana Hrvatske za kvalitetnom stručno-medicinskom zdravstvenom skrbi koja se temelji na načelima medicinske prakse zasnovane na znanstvenim dokazima, a obuhvaća sprječavanje bolesti, sprječavanje profesionalnih bolesti, edukaciju o zdravlju, ranom prepoznavanju rizika bolesti te liječenje i rehabilitaciju bolesnih.

Da bi se s jedne strane mogla ostvariti ustavna načela i spomenuta osnovna načela modernog, humanog, i solidarnog zdravstva, a s druge ostvariti politički ciljevi radikalnog smanjenja javne potrošnje, duboka i sveobuhvatna reforma zdravstvenog sustava ima sljedeća dva strateška cilja: reformu sustava zdravstva i reformu sustava financiranja zdravstva.

Najvažnije pretpostavke za provedbu politike putem Strategije su sljedeće: cjelovita informatizacija sustava zdravstva, partnerstvo u zdravstvu, transparentnost svih postupaka u zdravstvu, decentralizacija ovlasti, organiziranost, ali i obveza nižih tijela, osjećaj za gospodarsku realnost, jedinstvo sustava i europeizacija hrvatskog zdravstva. Glavna načela na kojima se provodi temeljita rekonstrukcija i reforma zdravstva kao javnog sektora su: centralizirana politika, standardi i norme, planiranje i kontrola provedbe, uspostava integrirane zdravstvene zaštite, decentralizacija upravljanja (devolucija) i odgovornosti, jačanje primarne zdravstvene zaštite kao osnovnog elementa integrirane skrbi i uspostava učinkovite kontrole nad korištenjem sekundarnih i tercijarnih kapaciteta i općom potrošnjom zdravstva te rješavanje do 80% medicinskih slučajeva u primarnoj zdravstvenoj skrbi, obvezna informatizacija kao temelj opće kontrole potrošnje i kvalitete, osiguravanje i racionalizacija sredstava i raspodjela prema temeljnim načelima (jednakost, solidarnost, pristupačnost, racionalnost i kvaliteta) te posebnim potrebama, unaprijeđeno nagrađivanje i

uvjeti zapošljavanja, fleksibilnost, poduzetništvo, nagrađivanje, uspjeh, eliminacija birokracije, veći izbor, veće zadovoljstvo te usklađivanje s pravnom stečevinom EU.

Strategija svoje ciljeve usmjerava prema pristupačnosti (teritorijalnoj, vremenskoj i ekonomskoj), pravičnosti i jednakosti pri korištenju zdravstvenih usluga, učinkovitosti zdravstva, poboljšanju kvalitete medicinskog rada, sigurnosti pacijenata i zdravstvenih radnika, te solidarnosti. Temeljem mjera iz Nacionalne strategije razvitka zdravstva 2006.-2011. predviđeno je kontinuirano educiranje i zapošljavanje zdravstvenih djelatnika i djelatnika u zdravstvu sukladno potrebama, prema standardima i normativima. U sadržaju Nacionalne strategije razvitka zdravstva, između ostalog, prikazano je aktualno stanje zdravstva u Republici Hrvatskoj, organizacija i ciljevi te mjere, nositelji i rokovi provedbe po pojedinim razinama i područjima zdravstvene zaštite.

Na temelju Nacionalne strategije su u srpnju 2006. godine donijeti Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06), Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 85/06) i Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06).

Administrativna sposobnost

Nositelji administrativnih aktivnosti u ovom području su Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi (MZSS), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) i 2007. godine ustrojen Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu.

Mirovinski sustav

U odnosu na reformu hrvatskog mirovinskog sustava koja je započela 1999. godine, osnovni pravni instituti kao što su uvjeti za starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu i način određivanja mirovine, su u tranziciji do 2010. godine, a tek nakon toga će se moći sagledati ukupni učinci provedene reforme. No već se sada može uočiti da je u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti (tzv. I. stup) došlo do financijske konsolidacije i zaustavljanja nepovoljnih trendova. Naime, smanjen je priliv novih umirovljenika zbog strožih uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu i invalidsku mirovinu, produžen je efektivni radni vijek i smanjen je udio mirovinskih izdataka u BDP-u. Što se tiče mirovinskog osiguranja koje se temelji na kapitalizaciji, poduzimaju se mjere u cilju afirmiranja dobrovoljnog osiguranja, kao značajnog dodatnog izvora prihoda građana u budućnosti.

Administrativna sposobnost

U pogledu institucionalnog okvira glavno administrativno tijelo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), odnosno Uprava za mirovinsko osiguranje koja zapošljava 4 službenika. U tijeku je natječaj za prijem 6 zaposlenika, što se ocjenjuje dostatnim za predstojeće aktivnosti provedbe pravne stečevine EU u području mirovinskog osiguranja, kvalitetnog provođenja upravnog nadzora nad zakonitošću rada i upravnim aktima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) i sudjelovanja u metodi otvorene koordinacije.

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO), koji je ustrojen kroz Središnju službu, 20 područnih službi i 92 ispostave s ukupno 3355 zaposlenika, a nadzor financijskih usluga u dijelu koji se odnosi na područje mirovinskog osiguranja utemeljenog na kapitalizaciji provodi 15

zaposlenika Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA), koja ukupno ima 87 zaposlenika i obavlja poslove vezane za nadzor Središnjeg registra osiguranika i poslovanje mirovinskih fondova. U tijeku je preustroj HZMO-a, koji se financira iz kredita Svjetske banke u okviru Projekta ulaganja u mirovinski sustav. Svrha projekta je racionalizacija poslovanja HZMO-a.

II. h. Anti-diskriminacija

Pravni instituti s područja suzbijanja svih oblika diskriminacije pravne stečevine EU uključeni su u Republici Hrvatskoj u više zakonskih propisa, programa i strategija. Tako su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o radu (NN 114/03) definirani pojmovi izravne i neizravne diskriminacije i izuzeća od zabrane diskriminacije, a njime se također zabranjuje uznemiravanje i spolno uznemiravanje. Sukladno pravnoj stečevini EU, Zakon propisuje i prenošenje tereta dokazivanja na poslodavca, ukoliko osoba koja traži zaposlenje iznese činjenice koje ukazuju na to da je poslodavac postupao na način koji je diskriminacijski. Zakonske odredbe o zabrani diskriminacije uključene su i u Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 116/03) iz srpnja 2003. godine, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 33/05) iz ožujka 2005. godine i Zakon o istospolnim zajednicama (NN 116/03) iz srpnja 2003. godine, ali je pomoć žrtvama u prijavljivanju predviđena samo Zakonom o ravnopravnosti spolova, a zabrana navođenja na diskriminaciju obuhvaćena je samo u pogledu diskriminacije temeljem spola i spolne orijentacije.

Međutim, Ustavni sud Republike Hrvatske je na svojoj sjednici 16. siječnja 2008. godine ukinuo Zakon o ravnopravnosti spolova zbog njegove formalne nesuglasnosti s Ustavom Republike Hrvatske. Ustavni sud je, ocjenjujući pravnu narav ovog Zakona, zaključio da se radi o organskom zakonu jer se njime razrađuje Ustavom utvrđeno ljudsko pravo i temeljna sloboda iz članka 3. i članka 14. stavka 1. Ustava te je stoga sukladno odredbi članka 82. stavka 2. Ustava za njegovo donošenje bila potrebna većina glasova svih zastupnika u Hrvatskom saboru. Ujedno je Ustavni sud, s obzirom na važnost Zakona i njegovu primjenu, odgodio prestanak važenja Zakona do 15. srpnja 2008. godine kako bi se stručnim nositeljima i Hrvatskom saboru ostavilo dovoljno vremena za njegovo usklađivanje s Ustavom.

Slijedom preporuka Bečke deklaracije i akcijskog plana usvojenih 25. lipnja 1993. godine od strane Svjetske konferencije za ljudska prava Ujedinjenih naroda, Vlada Republike Hrvatske je u studenome 2007. godine donijela Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine (NN 119/07), kojim jasno usmjerava svoje napore na poboljšanje stanja ljudskih prava u Hrvatskoj te predlaže mjere kojima će se ljudska prava na najbolji mogući način zaštititi i unaprijediti.

Nacionalni program obuhvaća zaštitu i promicanje ljudskih prava na svim razinama: na lokalnoj, nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini uređuje se sustavni pristup zaštiti i promicanju ljudskih prava, ističe važnost obrazovanja i edukacije o ljudskim pravima, analiziraju i utvrđuju prioriteta područja zaštite ljudskih prava u daljnjem radu Vlade na zaštiti i promicanju ljudskih prava u Hrvatskoj, uz određivanje ciljeva i mjera koje će poduzimati Vlada Republike Hrvatske u četverogodišnjem razdoblju.

Nacionalnim programom, Vlada Republika Hrvatska želi:

(1) zaštititi, promicati i unapređivati ljudska prava u Hrvatskoj, posebice onih područja ljudskih prava za koje drži da iziskuju prioritarno rješavanje postojećih problema;

- (2) podići javnu svijest o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava;
- (3) unaprjeđivati suradnju u sustavu tijela Republike Hrvatske za zaštitu i promicanje ljudskih prava;
- (4) uspostaviti sustav obrazovanja za ljudska prava te
- (5) stvoriti uvjete za kvalitetnu suradnju s organizacijama civilnoga društva na području ljudskih prava.

Iako je Zakonom o radu Hrvatska transponirala Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi okvira za jednak tretman na području zapošljavanja i odabira zvanja, postojeće sektorsko zakonodavstvo ne osigurava učinkovitu i dostatnu zaštitu od diskriminacije na temelju rase u području obrazovanja, socijalne sigurnosti, zdravstvene zaštite kao niti pristupu robama i uslugama uključujući stanovanje.

Administrativna sposobnost

Institucije koje se bave suzbijanjem diskriminacije su Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Povjerenstvo za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Pučki pravobranitelj. Ured za ljudska prava između ostalog obavlja administrativno-stručne poslove za Povjerenstvo za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, koje nosi političku odgovornost u zaštiti ljudskih prava i promicanju načela jednakosti i tolerancije. Ulogu nezavisnog krovnog tijela za jednakost ima Pučki pravobranitelj i njegov Ured koji uz tri zamjenika Pučkog pravobranitelja sada broji 16 službenika, a nezavisno tijelo na području ravnopravnosti spolova je pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i njen ured koji sada broji 9 službenika.

Kao što je navedeno pod II.f. Socijalna uključenost, u tijeku je ustrojavanje Ureda pravobranitelja za osobe s invaliditetom. Za isti je osiguran poslovni prostor, u Državnom proračunu su osigurana sredstva u iznosu od 345.000 € za djelovanje Ureda u kojem je za 2008. godinu predviđeno zapošljavanje 9 djelatnika i to: pravobranitelj (izbor u tijeku), dva zamjenika, stručni savjetnik za pravne poslove (dvije osobe), stručni savjetnik za stručne poslove (dvije osobe), voditelj računovodstvenih poslova i administrativni tajnik.

II. i. Jednake mogućnosti

Na području jednakih mogućnosti osnovno nacionalno zakonodavstvo Republike Hrvatske postiglo je dobru razinu usklađenosti s pravnom stečevinom EU. Tako je Zakonom o radu ugrađeno načelo jednakih mogućnosti i jednakog tretiranja muškaraca i žena u području zapošljavanja i obavljanja zanimanja, u skladu s Direktivom 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog tretiranja muškaraca i žena u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja (preuređena verzija), te je propisana jednakost plaća i definirani su pojmovi jednake plaće za jednak rad u skladu s Direktivom Vijeća 75/117/EEZ od 10. veljače 1975. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na primjenu načela jednake plaće za muškarce i žene. Žene su posebno zaštićene u vrijeme trudnoće i majčinstva jer ih poslodavac ne smije odbiti zaposliti zbog trudnoće, otkazati im ugovor o radu ili ih premjestiti na druge poslove, u skladu s Direktivom Vijeća 92/85/EEZ od 19. listopada 1992. o provođenju mjera za poboljšanje sigurnosti i zdravlja trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje na radnome mjestu (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ). Uz Zakon o radu

pravni instituti Zakona o zdravstvenom osiguranju (NN 94/01, 88/02, 149/02, 117/03, 30/04, 177/04) i Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki (NN 24/96, 109/97, 82/01, 30/04) transponirali su u nacionalno zakonodavstvo Direktivu Vijeća 86/613/EEZ od 11. prosinca 1986. o primjeni načela jednakoga tretiranja u odnosu na muškarce i žene koji obavljaju samostalnu djelatnost, uključujući samostalne poljoprivrednike, i zaštiti samostalno zaposlenih žena za vrijeme trudnoće i majčinstva. U slučajevima diskriminacije na temelju spola, teret dokazivanja je na poslodavcu kako to i zahtjeva Direktiva Vijeća 97/80/EZ od 15. prosinca 1997. o obvezi iznošenja dokaza u slučajevima diskriminacije utemeljene na spolu, a o postojanju diskriminacije, šteti i naknadi te štete odlučuju redovni sudovi opće nadležnosti. Međutim, sadašnjim propisima nije omogućeno subjektima civilnog društva ili udruženjima, koja imaju legitimne interese osiguravati primjenu načela jednakih mogućnosti, pokretati ili sudjelovati u postupcima u ime tužitelja ili njemu u prilog, a nisu propisani ni iznosi naknade šteta kojim bi se osiguravalo odvratanje od diskriminatornih oblika ponašanja.

U području socijalne sigurnosti, sustav kojim je uređeno obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, a koje obuhvaća rizike starosti, invalidnosti, ozljede na radu i profesionalne bolesti, a u dijelu o području primjene sustava i uvjetima za pristupanje u sustav, obvezi plaćanja doprinosa i njihovom izračunu, te izračunu mirovine, u cijelosti je usklađen s Direktivom Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena u pitanjima socijalne sigurnosti. U pogledu uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, propisana je različita dobna granica za muškarce (65) i žene (60) na temelju mogućnosti iz članka 7. stavka 1. (a) Direktive.

U svezi zakonodavnih aktivnosti koje su poduzete u cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 86/378/EEZ od 24. srpnja 1986. o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u programima profesionalnih socijalnih osiguranja i Direktivom Vijeća 96/97/EEZ od 20. prosinca 1996. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u profesionalnim programima socijalnog osiguranja, koje se odnose na dio dobrovoljnog kapitaliziranog mirovinskog sustava, kojim je uređeno osnivanje i poslovanje zatvorenih mirovinskih fondova, a sukladno Akcijskom planu, pristupilo se izmjenama i dopunama zakona koji uređuju ovo područje. Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07) u srpnju 2007. godine i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 107/07) u listopadu 2007. godine. Time je hrvatski mirovinski sustav, koji je utemeljen na kapitalizaciji u cijelosti usklađen s pravnom stečevinom EU na tom području.

Uočena je potreba izjednačavanja uvjeta starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, kojim se na poseban način u odnosu na opći sustav, uređuju prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti za navedene skupine, u skladu s Direktivom Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena u pitanjima socijalne sigurnosti, te je usklađeni Zakon o izmjeni Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba Hrvatski sabor donio 28. ožujka 2008. godine, sukladno roku iz Akcijskog plana.

S ciljem uklanjanja diskriminacije žena i uspostavljanja stvarne ravnopravnosti spolova provedbom politike jednakih mogućnosti, Hrvatski sabor je u listopadu 2006. donio Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova 2006. – 2010. (NN 114/06), kao osnovni strateški dokument koji sadrži posebne mjere kojima se poboljšava položaj žena u političkom, socijalnom, gospodarskom, kulturnom i javnom životu. Sustavni pristup izradi posebnih mjera, usmjeren je unaprjeđivanju cjelovitog sustava zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova i njenom uključivanju u sva područja društvenog života. Opći ciljevi Nacionalne politike obuhvaćaju, između ostaloga, i stvaranje jednakih mogućnosti na tržištu rada te daljnje osnaživanje institucionalnih mehanizama i metoda provedbe politike jednakih mogućnosti. Strateški pristup temelji se i na obvezama koje su preuzete potpisivanjem međunarodnih ugovora te zadaćama u procesu pristupanja EU. Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova propisuje posebne mjere za smanjivanje nezaposlenosti i uklanjanje svih oblika diskriminacije žena na tržištu rada, osnaživanje ženskog poduzetništva, osiguravanje stvarnih jednakih mogućnosti za žene i muškarce na tržištu rada djelotvornom primjenom radnog zakonodavstva i poticanjem žena na uporabu postojećih mehanizama za tužbe u slučajevima diskriminacije na tržištu rada, jačanje i promicanje mjera koje omogućavaju usklađivanje obiteljskih i profesionalnih obveza, uključujući podizanje svijesti o jednakoj raspodjeli kućanskih i obiteljskih poslova između muškaraca i žena. Također propisuje uvođenje mjera za jačanje i umrežavanje institucionalnih mehanizama na nacionalnoj i lokalnoj razini, uključujući osiguravanje dostatnih radnih uvjeta, kadra i financijskih sredstava.

Administrativna sposobnost

Temeljem Zakona o ravnopravnosti spolova 2004. godine su uspostavljeni Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske i Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, koji sada ima 9 zaposlenih, ali ne objedinjuje kroz svoj rad sve funkcije nezavisnog tijela za ravnopravnost spolova propisanih Direktivom 2002/73/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća 76/207/EEZ o primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena s obzirom na mogućnost zapošljavanja, stručnog osposobljavanja i napredovanja te na radne uvjete.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EU

U cilju postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine EU u područjima obuhvaćenim poglavljem 19. Socijalna politika i zapošljavanje, Hrvatska će nastaviti s daljnjim usklađivanjem zakonodavstva i jačanjem svoje administrativne sposobnosti. Vremenski okvir preuzimanja preostale pravne stečevine EU u nacionalno zakonodavstvo prikazan je u okviru Akcijskog plana za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih administrativnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine, usvojenim od strane Vlade Republike Hrvatske 30. kolovoza 2007. godine.

Aktivnosti i mjere koje Hrvatska planira poduzeti opisane su u nastavku stajališta, a pregled rokova za usklađivanje ključnih propisa s pravnom stečevinom EU prikazan je u Prilogu 1.

III. a. Radno zakonodavstvo

U području radnog zakonodavstva, izmjenama i dopunama ili novim Zakonom o radu, koji će se donijeti u III. kvartalu 2008. godine, u nacionalno će se zakonodavstvo u cijelosti prenijeti odredbe Direktive 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenog 2003. o određenim aspektima organizacije radnoga vremena, Direktive Vijeća 98/59/EZ od 20. srpnja 1998. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na kolektivni višak zaposlenika, Direktive Vijeća 2001/23/EZ od 12. ožujka 2001. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na čuvanje prava zaposlenika u slučaju prijenosa poduzeća, poslova ili dijelova poduzeća ili poslova i Direktive Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP.

S ciljem potpune implementacije pravne stečevine EU, nužno je mijenjati i određene sektorske propise ili iste dodatno urediti provedbenim podzakonskim aktima. Tako će se za potpunu primjenu Direktive 2003/88/EZ u III. kvartalu 2008. godine mijenjati prijelazne odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a specifičnosti radnog vremena u sektoru ribarstva će se urediti u IV. kvartalu 2008. godine donošenjem Pravilnika o radnom vremenu ribara.

Radi dosljedne primjene načela „*pro rata temporis*“ i provedbe Direktive Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, izrađen je nacrt Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti povodom kojeg traju konzultacije sa socijalnim partnerima te će Zakon biti donesen u II. kvartalu 2008. godine, dok će se u III. kvartalu 2008. godine izmijeniti Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja.

Specifični zahtjevi radnog vremena u sektoru željezničkog prometa, uređenog sektorskom Direktivom Vijeća 2005/47/EZ od 18. srpnja 2005. o sporazumu između Zajednice europskih željeznica (CER) i Saveza europskih transportnih radnika (ETF) o nekim aspektima uvjeta u kojima rade mobilni radnici koji se bave pružanjem interoperabilnih prekograničnih usluga u sektoru željeznica, čiji su osnovni zahtjevi već unijeti u Zakon o sigurnosti željezničkog prometa, bit će dodatno razrađeni u provedbenom propisu, odnosno Pravilniku o radnom vremenu, trajanju smjena i odmora izvršnih radnika u željezničkom prometu koji će se donijeti u III. kvartalu 2008. godine, kako je to predviđeno pregovaračkim stajalištem u poglavlju 14. Prometna politika.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca usvojiti će se u III. kvartalu 2008. godine, te će se time nacionalno zakonodavstvo u potpunosti uskladiti s Direktivom 2002/74/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 80/987/EEZ o usklađivanju zakona država članica glede zaštite zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca.

U području informiranja i savjetovanja radnika, izmjenama radnog zakonodavstva u III. kvartalu 2008. godine će se u Zakon o radu ili u poseban zakon, za čije donošenje su inicijativu pokrenuli socijalni partneri, u cijelosti prenijeti odredbe iz Direktive Vijeća 94/45/EZ od 22. rujna 1994. o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća ili postupka u poduzećima koja posluju na razini Zajednice i grupacijama poduzeća koje posluju na razini Zajednice u svrhu obavještanja i savjetovanja s radnicima, Direktive Vijeća 2001/86/EZ od 8. listopada 2001. kojom se nadopunjuje Statut Europskog trgovačkog društva u pogledu uključenosti radnika i Direktive Vijeća 2003/72/EZ od 22. srpnja 2003. koja izmjenjuje i dopunjuje Statut za Europsku zadrugu s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju,

za čiju potpunu primjenu je potrebno stvoriti pravnu pretpostavku izmjenama Zakona o zadrugama, također planiranim za III. kvartal 2008. godine.

Administrativna sposobnost

S ciljem jačanja sposobnosti glavnog administrativnog tijela u području radnog zakonodavstva, temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) iz ožujka 2007. godine, postavljena je nova organizacijska struktura Uprave za rad i tržište rada koja broji 42 službenička radna mjesta, a za novo zapošljavanje je u Državnom proračunu za 2008. godinu osigurano 274.000 €. Početkom II. kvartala 2008. godine bit će ponovno raspisan natječaj za zapošljavanje svih sistematiziranih radnih mjesta.

U području usklađivanja zakonodavstva i koordinaciji tripartitnih radnih skupina rade službenici Odsjeka radnog prava (5 djelatnika) i Odsjeka za europske integracije (5 djelatnika). Putem novoosnovanog Odsjeka za socijalno partnerstvo, kolektivne ugovore i udruge, ojačat će sposobnosti za nadzor i međunarodnu suradnju na području transnacionalnog pružanja usluga (6 djelatnika).

Provedbu zakonskih obveza na području rada i zaštite na radu nadzire Državni inspektorat, u okviru kojeg će se u cilju jačanja sposobnosti ustrojiti integrirani sustav Inspekcije rada – Inspektorata rada, koji će tijekom 2008. i 2009. godine bitno ojačati.

Jačanje Inspektorata rada će se osim stvaranja integriranog sustava realizirati i kroz slijedeće aktivnosti :

- prijemom 180 inspektora rada (oko 90 u području radnih odnosa i oko 90 u području zaštite na radu). U području radnih odnosa svi izvršitelji čiji se prijam planira bili bi s visokom stručnom spremom – diplomirani pravnici,
- pojačanim stručnim usavršavanjem i postojećih i novoprimljenih inspektora,
- zakupom dodatnog uredskog prostora te poboljšanjem uvjeta rada u smislu nabave potrebnog uredskog namještaja i opreme, informatičke i komunikacijske opreme, te dodatnih 90 službenih vozila.

Obzirom da su za 2008. godinu već djelomično stvorene normativne i financijske pretpostavke za povećanje broja inspektora, u 2009. godini bit će potrebno dodatno osigurati oko 1.200.000 € za zapošljavanje preostalog broja potrebnih inspektora.

Ostvarenjem planiranih aktivnosti Državni inspektorat će imati odgovarajuće sposobnosti za nadzor primjene novog zakonodavstva usklađenog s pravnom stečevinom EU, no to ujedno ne znači da neće biti potrebe i za daljnje jačanje, što će ovisiti o daljnjem razvoju pravne stečevine EU na području rada i zaštite na radu, kao i od gospodarskog razvoja Hrvatske, odnosno o porastu zaposlenosti.

Planirane aktivnosti u smislu jačanja administrativnih sposobnosti za nadzor provedbe propisa o radnim odnosima i o zaštiti na radu odnose se na:

- a) horizontalno i vertikalno povezivanje Inspektorata rada unutar organizacije Državnog inspektorata,
- b) značajnije povećanje broja inspektora rada,
- c) usavršavanje inspektora rada,
- d) tehničku opremljenost inspektora rada.

Podrška jačanju sposobnosti Državnog inspektorata bit će pružena i u okviru I. komponente predpristupnog programa IPA, kroz projekt IPA 2007. „Zdravlje i sigurnost na radu“, koji uključuje jačanje sposobnosti i opremljenosti inspektora rada te zaštite na radu (u vrijednosti tog dijela od oko 1,300.000 €).

S ciljem učinkovitije zaštite radničkih potraživanja u slučaju stečaja poslodavaca, ocjenjujući dosadašnju primjenu nacionalnog zakonodavstva ukazala se potreba izdvajanja aktivnosti jamstvenog fonda iz sadašnjeg Fonda za razvoj i zapošljavanje, osnivanjem nove institucije koja će kao referentna točka ujedno biti i nadležna institucija za razmjenu relevantnih informacija s drugim garancijskim tijelima, osobito u smislu pružanja informacija tijelima koja su nadležna za ispunjenje neplaćenih potraživanja radnika u slučajevima poslovnih aktivnosti na području dvije ili više država članica EU. Nakon usvajanja izmjena Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca, Vlada Republike Hrvatske će provedbenim propisom do kraja 2008. godine ustrojiti novu Agenciju koja će preuzeti dio službenika iz Fonda (3 službenika), a brojat će ukupno 10 službenika kroz dva organizacijska sektora, odnosno pravni sektor za prvostupanjsko rješavanje pojedinačnih zahtjeva i ostvarivanje vjerovničkih prava u stečajnom postupku i financijski sektor, zbog pojedinačnih isplata i praćenja poreznih propisa i propisa o doprinosima za obvezna osiguranja, koja slijede uz isplate radničkih potraživanja. Uspostavljanje nove institucije pojednostavit će postupke isplata radnicima, omogućit će aktivniju ulogu jamstvenog tijela u stečajnom postupku i ubrzati regresan povrat isplaćenih sredstava, i omogućiti razmjenu informacija u području transnacionalnih poslovnih aktivnosti, a u koju svrhu će u Državnom proračunu za 2009. godinu biti potrebno osigurati dodatnih 274.000 €. U drugostupanjskom postupku nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), odnosno Odsjek za upravno-pravne poslove s četiri službenika, koji ujedno obavlja i poslove upravnog nadzora nad radom jamstvenog tijela.

U području primjene zakonodavnog okvira iz djelokruga Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (MMPI), tijekom 2008. godine planirano je jačanje upravnih cijelina novim zapošljavanjem i to u Upravi zračnog prometa s 37 nova službenika, u Službi zrakoplovne inspekcije s 3 nova inspektora, u Upravi željezničkog prometa s 23 nova službenika i u Službi sigurnosti željezničke inspekcije s 4 nova inspektora, za što je u Državnom proračunu za 2008. godinu osigurano dodatnih 1.100.000 €.

Prema Prijedlogu Programa rada Pravosudne akademije za 2008. godinu, osim standardnih modela stručnog usavršavanja sudaca, sudskih savjetnika i državnih odvjetnika planirane su i specijalizirane stručne obuke koja će obuhvatiti slijedeća područja prava i pravne tehnike:

- Načelo ekonomičnosti postupka i izvođenje dokaza uz primjenu Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,
- Prenosjenje ugovora o radu na novog poslodavca,
- Naknada štete iz radnih odnosa - mobbing.

Pravosudna akademija nastavlja i s provođenjem kontinuirane edukacije pravosudnih dužnosnika o pravnoj stečevini EU, pa tako i na području socijalne politike i zapošljavanja, kao i kroz proučavanje sudske prakse Europskog suda.

III. b. Zaštita na radu

Sukladno Rezoluciji Vijeća (2007/C 145/01) od 25. lipnja 2007. godine o novoj strategiji Zajednice o zdravlju i sigurnosti na radu izrađen je Konačni nacrt Nacionalnog programa

zaštite na radu koji će u II. kvartalu 2008. godine biti upućen u saborsku raspravu. Prijedlog Nacionalnog programa zaštite zdravlja i sigurnosti na radu izradilo je tripartitno Nacionalno vijeće za zaštitu na radu s ciljem sustavnog praćenja i unapređivanja stanja na području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, kao strateškog dokumenta utvrđene politike na tom području.

Osnovni ciljevi Nacionalnog programa su smanjenje broja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u svezi s radom, gospodarskih gubitaka koji su s tim posljedično povezani te poboljšanja zdravstvenog stanja odnosno očuvanja zdravlja radnika. Program se temelji na provedbi sljedećih jednakovrijednih i međusobno povezanih načela: održivog razvoja, razboritosti, prevencije i partnerstva. Strateški cilj Nacionalnog programa je stvaranje uvjeta za „zdravo radno mjesto“ odnosno za rad na siguran način i u uvjetima koji neće ugroziti oštećenje zdravlja, uz koordiniranu provedbu mjera i aktivnosti koje će pridonijeti predviđenom smanjenju broja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti za razdoblje od 2007. do 2012. godine za 25%, posebno u rizičnim djelatnostima kao što su graditeljstvo i šumarstvo.

Dovršene su aktivnosti izrade konačnih prijedloga Pravilnika o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu, koji se usklađuje s Direktivom 2003/10/EZ, te Pravilnika o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja, koji se usklađuje s Direktivom 2004/40/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (elektromagnetskih polja) (osamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) i Pravilnika o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim radilištima, koji se usklađuje s Direktivom 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o zadovoljavanju minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ), koji će biti objavljeni u II. kvartalu 2008. godine (rokovi su pomaknuti u odnosu na Akcijski plan, budući da je potrebno usuglasiti nadležnosti tijela državne uprave i dodatno uskladiti s izmjenama propisa iz područja građevinarstva).

U IV. kvartalu 2008. godine uskladit će se i preostali dio nacionalnog zakonodavstva donošenjem Pravilnika o maksimalno dopustivim koncentracijama štetnih tvari u radnim prostorijama i prostorima i biološkim graničnim vrijednostima, koji se usklađuje s Direktivom Komisije 91/322/EEZ od 29. svibnja 1991. o uspostavljanju indikativnih graničnih vrijednosti primjenom Direktive Vijeća 80/1107/EEZ o zaštiti radnika od rizika vezanih uz izlaganje kemijskim, fizičkim i biološkim agensima na radnom mjestu i Direktivom 2000/54/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ), Pravilnika o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih tvari na radu, koji se usklađuje s Direktivom Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih sredstava na radu (četnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive) i Direktivom Komisije 2000/39/EZ od 8. lipnja 2000. kojom se utvrđuje prvi popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika povezanih s kemijskim agensima na radu i Pravilnika o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika vibracijama, koji se usklađuje s Direktivom 2002/44/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih

agensa (vibracija) (šesnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ).

S ciljem uspostavljanja institucionalnog okvira, kao pretpostavke za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1112/2005 od 24. lipnja 2005. o izmjenama i dopunama Uredbe (EZ) br. 2062/94 o osnivanju Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu, u III. kvartalu 2008. godine usvojit će se odgovarajuće izmjene Zakona o zaštiti na radu, Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu, radi ustrojavanja nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu koja će objediniti djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada (11 službenika) i djelatnosti Zavoda za zaštitu na radu koje je do sada obavljao Odjel zaštite na radu pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP).

Administrativna sposobnost

Temeljem organizacijskog ustroja Uprave za rad i tržište rada, Odjel zaštite na radu popunit će se s dodatna 3 službenika te će imati ukupno 6 službenika do kraja 2008. godine. Ustrojem nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, objedinjavanjem djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada i djelatnosti Zavoda za zaštitu na radu, poslovi ovog Odjela odnosit će se uglavnom na zakonodavne inicijative i nadzor nad radom novog Zavoda u jednom dijelu stručnih poslova, dok će nadzor u dijelu medicine rada zadržati Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

U svrhu sustavnog praćenja stanja zaštite na radu kao i unapređenja svih funkcija preventivne zaštite zdravlja na radu, mjera sigurnosti na radu kao i liječenja ozljeda na radu i profesionalnih bolesti predviđeno je do kraja 2008. godine stvaranje normativnih pretpostavki za ustrojavanje nove institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i to objedinjavanjem djelatnosti sadašnjeg Hrvatskog zavoda za medicinu rada i djelatnosti Zavoda za zaštitu na radu koje je do sada obavljao Odjel zaštite na radu u sastavu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), u kojem bi bilo zaposleno 55 stručnjaka medicine rada i zaštite na radu. Nakon izmjena ranije spomenuta tri Zakona provedbenim će se propisima ustrojiti nova institucija koja će preuzeti svih 11 postojećih zaposlenika Hrvatskog zavoda za medicinu rada, a tijekom 2009. godine bit će potrebno zaposliti 44 stručnjaka medicine rada i zaštite na radu za što će u Državnom proračunu za 2009. godinu biti potrebno osigurati dodatnih 822.000 € s obzirom da Hrvatski zavod za medicinu rada sada na godišnjoj razini ima osigurana sredstva od 210.000 €. Podršku u jačanju administrativnih sposobnosti i opremljenosti nove institucije pružit će projekt iz I. komponente pretpripravnog programa IPA u 2007. godini „Zdravlje i sigurnost na radu“ (u vrijednosti tog dijela od oko 700.000 €).

U okviru Zavoda, koji bi integrirao sustavni pristup aspektu zaštite zdravlja na radu i poslove zaštite i provedbe mjera sigurnosti odnosno utvrđivanja kriterija i postupaka stvaranja organizacije rada prilagođenu radnicima, ustrojile bi se najmanje dvije organizacijske cjeline kroz koje bi se objedinili poslovi medicine rada i poslovi sigurnosti na radu. Zavod će biti značajna administrativna i stručna podrška u normativnom području te će educirati poslodavce, posebno u sektoru malog i srednjeg poduzetništva, a njegovo detaljnije unutarnje ustrojstvo uredit će se Odlukom Vlade Republike Hrvatske. Posebna pomoć i podrška uspostavi nove institucije pružena je i u sklopu pomoći nizozemske Vlade putem MATRA projekta u okviru kojeg je u rujnu 2007. godine održana radionica o potrebi ustrojavanja institucije za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, o njenim funkcijama i potrebnim kvalifikacijama stručnog osoblja, te je podržan produžetak navedenog projekta za daljnjih šest mjeseci u cilju pružanja pomoći pri uspostavi i osmišljavanju uloga i zadataka nove institucije u skladu s preporukama i pravnom stečevinom EU.

U okviru ovog institucionalnog rješenja novi Zavod obavljao bi sve stručne poslove zdravstvene zaštite radnika objedinjujući ujedno i potrebne tehničke mjere zaštite na radnom mjestu, te bi stoga u dijelu zaštite zdravlja bio pod nadzorom Ministarstva zdravstva, a u dijelu tehničke zaštite pod nadzorom Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, koji bi i nadalje bili nositelji normativnih inicijativa u svom području. U odnosu na ovaj novi Zavod sasvim je drugačija funkcija već osnovanog Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu, koji se bavi isključivo osiguranjem rizika ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, odnosno prikuplja doprinos za navedeno osiguranje i isplaćuje prava po ostvarenju osiguranih rizika.

Jačanje administrativnih kapaciteta u provođenju inspekcijskog nadzora inspektora rada u području sigurnosti i zaštite zdravlja na radu realizirat će se sukladno već opisanim aktivnostima pod točkom **III. a. Radno zakonodavstvo**. Potrebno je istaknuti da u okviru svog djelokruga rada Državni inspektorat nadzire provedbu svih propisanih obveza dosljedne primjene mjera zaštite na radu, odnosno ima represivne ovlasti pokretanja kaznenih i prekršajnih postupaka zbog kršenja propisa.

III. c. Socijalni dijalog

U III. kvartalu 2008. godine uredit će se otvoreno pitanje reprezentativnosti u području kolektivnog pregovaranja vezanog uz određivanje broja i sastava pregovaračkog odbora sindikata u područjima u kojima djeluje više od jednog sindikata. Uz stručnu pomoć Međunarodne organizacije rada, revidirat će se i kriteriji za utvrđivanje zastupljenosti sindikata više razine u tripartitnim tijelima na nacionalnom nivou. S obzirom da su socijalni partneri pokrenuli inicijativu da se ovo područje uredi posebnim propisom samo je tehničko pitanje da li će se navedena pravna materija urediti Zakonom o radu ili posebnim zakonom.

Slijedeći nastojanja i praksu država članica EU o osnivanju Odbora socijalnih partnera za sektorski dijalog, usaglašeno je s predstavnicima socijalnih partnera osnivanje Sektorskih vijeća u čijem radu bi sudjelovali predstavnici najreprezentativnijih granskih udruga sindikata i poslodavaca te po potrebi, ovisno o dnevnom redu i temi interesa, predstavnici resornih ministarstava.

S ciljem postizanja društveno-odgovornog razvoja te povećanja učinkovitosti i djelotvornosti socijalnog dijaloga, Gospodarsko-socijalno vijeće je na 100. sjednici održanoj 20. kolovoza 2007. godine predložilo da udruge sindikata i poslodavaca, na osnovi zajedničkih interesa, intenzivnije pristupe uspostavi međusobnih bipartitnih odnosa suradnje kako na razini središnjica, tako i na razini pojedinih grana i djelatnosti, s ciljem unaprjeđivanja njihove međusobne suradnje.

U veljači 2007. započeo je i projekt s flamanskom Vladom (Kraljevina Belgija) pod nazivom "Jačanje socijalnog dijaloga i partnerstva na razini lokalne uprave", u sklopu kojeg se planira održati zajednička konferencija nacionalnog Gospodarsko-socijalnog vijeća i svih županijskih Vijeća.

Administrativna sposobnost

Dodatnim zapošljavanjem 4 službenika u Uredu za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske, stvorit će se administrativne pretpostavke za pružanje organizacijske i stručne

potpore socijalnim partnerima za sudjelovanjem u svim oblicima bilateralne i multilateralne pomoći.

Ured za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske tijekom 2008. godine organizirat će aktivnosti promicanja i unaprjeđivanja postojećeg sustava kolektivnog pregovaranja na razini sektora i poduzeća. Tijekom 2008. i 2009. godine nastavit će pružati potporu aktivnom sudjelovanju u svim edukativnim aktivnostima usmjerenim prema jačanju bipartitnog socijalnog dijaloga.

U okviru IV. komponente IPA programa planira se predložiti i projekt na području jačanja sposobnosti socijalnih partnera i njihovih partnerskih organizacija i njihovo aktivnije uključivanje u predpristupne aktivnosti, kao i upoznavanje s europskim standardima vezanim uz socijalni dijalog. Svrha projekta bila bi daljnje jačanje i razvoj institucionalnih okvira utemeljenih na socijalnom dijalogu i priprema socijalnih partnera za aktivno sudjelovanje u socijalnom dijalogu na europskoj razini. Jedan od planiranih projekata trebao bi osigurati pomoć u procesu usvajanja europskih standarda i pravne stečevine EU na području informiranja i savjetovanja s radnicima i promicanja razvoja bipartitnog dijaloga, odnosno modela koji se promoviraju pravnom stečevinom EU u tom području.

III. d. Politika zapošljavanja

U II. kvartalu 2008. godine izradit će se provedbeni propisi Zakona o obrazovanju odraslih (NN 17/07), odnosno Pravilnik o nazivu, sadržaju i obliku isprave kojom se dokazuju znanja, vještine i sposobnosti stečene obrazovanjem odraslih, Pravilnik o standardima i normativima koje mora ispunjavati ustanova za obrazovanje odraslih i načinu i postupku utvrđivanja njihovog ispunjavanja, Pravilnik o sadržaju, obliku i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije o obrazovanju odraslih, za koje su izrađeni konačni prijedlozi.

U Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti doneseni su svi provedbeni akti za realizaciju programskih mjera u 2008. godini. Kod izrade kriterija za realizaciju svake pojedine mjere vodilo se računa o iskustvima iz prethodnog razdoblja, iskazanim potrebama i interesima korisnika, kao i trendovima na tržištu rada. Javni pozivi za zaprimanje zahtjeva za dvije poticajne mjere objavljeni su 1. ožujka 2008. godine, dok će preostali biti objavljeni do kraja lipnja 2008. godine. Predviđeno je godišnje zapošljavanje 2500 branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih branitelja.

Administrativna sposobnost

S ciljem što kvalitetnije analize i evaluacije aktivnih mjera zapošljavanja Uprava za rad i tržište rada u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) ojačat će administrativne sposobnosti u Odsjeku za tržište rada i zapošljavanje (6 službenika), koji će koordinirati rad međuresorne skupine za pripremu godišnjih planova zapošljavanja, te provedbu JAP procesa, za što su već osigurana sredstva u Državnom proračunu za 2008. godinu. Međutim, sagledavajući opseg poslova u okviru koordinacije u provedbi JAP procesa, te poglavito daljnjih aktivnosti u pripremi za korištenje predpristupnog programa IPA kao pripreme za Europski socijalni fond, Vlada Republike Hrvatske 27. ožujka 2008. godine usvojila je novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Usvojenim rješenjem će se postojeći Odjel za europske integracije i upravljanje projektima izdvojiti iz Uprave za rad i tržište rada i organizirati kao posebna

Uprava za međunarodnu suradnju na području rada i socijalne sigurnosti, što će biti opisano u dijelu III.e. Europski socijalni fond, dok su se u Upravi za rad i tržište rada stvorile normativne pretpostavke za daljnje jačanje administrativnih sposobnosti u 2009. godini. Uredba predviđa u Upravi za rad i tržište rada u Odjelu zaštite na radu povećanje broja službenika sa dosadašnjih šest na osam, a u Odjelu za tržište rada i zapošljavanje se uz postojeće odsjeke uspostavio novi Odsjek za provedbu i praćenje aktivnih mjera zapošljavanja s četiri službenika koji će koordinirati daljnje aktivnosti JAP procesa.

Dodatna edukacija službenika, kako MGRIP-a tako i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), ostvarit će se i u okviru tehničke bilateralne pomoći Ministarstva gospodarstva i rada Republike Austrije, koje će putem svog L&R Social Research Instituta sudjelovati u analizi i evaluaciji aktivnih mjera zapošljavanja u Hrvatskoj.

Značajan doprinos u jačanju kapaciteta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) u provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja i evaluacije provedenih mjera dat će i projekt iz PHARE programa za 2005. godinu „Aktivne mjere zapošljavanja za skupine kojima prijete socijalna isključenost“. Provedba projekta je započela, a u njegovom okviru također je planirana edukacija savjetnika koji rade na mjerama aktivne politike i ostalih savjetnika u posredovanju. U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ), dijelu u kojem se provode aktivne mjere zapošljavanja, tijekom predpristupnog razdoblja ne planira se znatnije povećanje broja zaposlenih, već samo unutarnja preraspodjela zaposlenih radi jačanja administrativnih sposobnosti.

U veljači 2008. godine stupila je na snagu Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (NN 21/08), kojom je u Upravi za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove njihovih obitelji ustrojen Odsjek za stručno osposobljavanje i zapošljavanje hrvatskih branitelja s predviđenih šest djelatnika i jednim voditeljem Odsjeka.

U okviru ranije opisanog administrativnog jačanja Državnog inspektorata, povećanjem broja inspektora rada intenzivirat će se i aktivnosti na suzbijanju ilegalnog rada i zapošljavanja.

III. e. Europski socijalni fond

U tijeku je doradivanje unutarnjih procedura, te završetak aktivnosti vezanih za uspostavu administrativnih sposobnosti u svim tijelima zaduženima za provedbu Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala (IV. komponenta programa IPA).

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, Uredbom o unutarnjem ustrojstvu usvojenom od strane Vlade Republike Hrvatske 27. ožujka 2008. godine uspostavljena je Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti u kojoj će se obavljati poslovi tijela nadležnog za Operativni program i tijela nadležnog za prioritete i mjere. U navedenoj Upravi novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu ustrojen je Odjel za međunarodnu suradnju i europske integracije (5 službenika/ca) i Odjel za pripremu i provedbu programa i projekata Europske unije (14 službenika/ca) koji će obavljati poslove upravljanja i provedbe IV. komponente programa IPA - Razvoj ljudskih potencijala.

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi u tijeku je osnivanje dvaju odjela koji će obavljati aktivnosti tijela nadležnog za prioritete/mjere i korisničke institucije za projekte iz područja socijalne uključenosti. Isto tako u tijeku je reorganizacija Ministarstva znanosti, obrazovanja i

športa gdje se predviđa osnivanje Odjela za cijeloživotno učenje i provedbu programa EU, u okviru kojeg bi se obavljali poslovi tijela nadležnog za prioritete/mjere.

U Odjelu za financiranje i ugovaranje projekata EU pri Središnjoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ), tijekom 2008. godine planirano je zapošljavanje dodatnih 9 djelatnika, za što su osigurana sredstva u Državnom proračunu za 2008. godinu (oko 14.000 €).

U sustavu Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (HZZ) predviđa se u 2008. godini sveukupno zapošljavanje 36 novih djelatnika. Radna mjesta definirana Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje popunjavat će se u Odjelu za provođenje međunarodnih projekata, kako u Središnjoj službi tako i u područnim službama, za što je također u Državnom proračunu za 2008. godinu osigurano 575.000 €.

U Odjelu za ugovaranje i financiranje IPA projekata u Agenciji za strukovno obrazovanje, tijekom 2008. godine zaposlit će se 5 službenika na položaju načelnika i voditelja odsjeka, a 15 djelatnika će se zaposliti do kraja 2008. godine, za što je osigurano oko 370.000 €.

III. f. Socijalna uključenost

Republika Hrvatska će u 2008. godini nastaviti provoditi Strategiju reforme socijalnih naknada 2007. – 2008.

Vlada Republike Hrvatske podnijet će izvještaj o provedbi JIM dokumenta Europskoj komisiji do ljeta 2008. godine, uz istovremenu provedbu Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje (2007. – 2008.).

Jedna od mjera koja je planirana Nacionalnim provedbenim planom za socijalno uključivanje (2007. – 2008.) i koja se temelji na prioritetu Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske (JIM-RH) je mjera kojoj je cilj proširiti mrežu socijalnih usluga, razvijati sustav izvaninstitucionalnih usluga i unaprijediti pristup socijalnim uslugama za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom. Tom se mjerom prvenstveno nastoji potaknuti provedba plana deinstitutionalizacije, podijeljenog u četiri faze:

- prva faza od 2007. do 2009. godine podrazumijeva aktivnosti na prevenciji institucionalizacije i podrške obiteljima radi sprečavanja izdvajanja iz obitelji; mapiranje alternativne mreže usluga po županijama; analizu individualnih potreba korisnika i pripremu korisnika za napuštanje institucije te planove transformacije domova socijalne skrbi; pripremu i usvajanje zakonske regulative važne za ovaj proces – do sada je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (NN 79/07) u srpnju 2007. godine, koji uvodi pravo za roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju na status roditelja njegovatelja, te se proširuju prava na skrb izvan vlastite obitelji kao pomoć pri uključivanju djeteta s tjelesnim ili mentalnim oštećenjem u programe redovnih predškolskih ili školskih ustanova; također je proširen krug pružatelja usluga skrbi izvan vlastite obitelji, korisnici imaju veće mogućnosti izbora usluga koje se nastoje prilagoditi njihovim potrebama (individualizacija), a upravo u svrhu daljnjeg unapređivanja izvaninstitucijskih oblika skrbi i prevencije institucionalizacije usvojen je Zakon o udomiteljstvu (79/07) u srpnju 2007. godine;

- druga faza predviđa se za razdoblje od 2010. – 2013. godine, kada bi se trebalo nastaviti s analizom individualnih potreba korisnika i pripremom za napuštanje institucija;

osnivanje metodoloških centara i službi podrške; osiguravanje stambenih kapaciteta i uvjeta za život izvan institucije i drugo;

- treća faza od 2014. – 2018. godine predviđa daljnje aktivnosti na stvaranju uvjeta u lokalnoj zajednici (stambeni kapaciteti, sustav podrške) za život izvan institucije;

- četvrta faza od 2019. i dalje je razdoblje u kojem se radi evaluacija kvalitete usluga i ocjena financijske učinkovitosti sustava.

Hrvatska će u 2008. godini nastaviti provoditi Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (NN 63/07), čiji je osnovni cilj djelovanje u smjeru unaprjeđivanja neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom, poštujući temeljna načela i strateške ciljeve međunarodnih dokumenata, posebno Akcijskog plana Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. - 2015. i Međunarodne konvencije za zaštitu prava i dostojanstva osoba s invaliditetom UN-a.

U Uredu pravobranitelja za osobe s invaliditetom u 2008. godini je predviđeno zapošljavanje 9 djelatnika i to: pravobranitelj (izbor u tijeku), dva zamjenika, stručni savjetnik za pravne poslove (dvije osobe), stručni savjetnik za stručne poslove (dvije osobe), voditelj računovodstvenih poslova i administrativni tajnik.

III. g. Socijalna zaštita

Republika Hrvatska će nastaviti provoditi Nacionalnu strategiju razvitka zdravstva 2006. - 2011. (NN 72/06).

U predstojećem razdoblju razmotrit će se novi oblici solidarnosti i pronalazit će se opcije osiguranja u kojima će što je više moguće, ovisno o gospodarskim mogućnostima, prevladavati atmosfera solidarnosti i uzajamnosti.

Hrvatska će nastaviti provoditi reformu mirovinskog sustava, započetu 1999. godine.

Administrativna sposobnost

S ciljem implementacije direktiva s područja mirovinskog osiguranja u provedbene propise, kao i kvalitetnijeg provođenja upravnog nadzora nad zakonitošću rada i upravnih akata Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Upravi za mirovinsko osiguranje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u tijeku je natječaj za zapošljavanje još 6 osoba visoke stručne spreme - 2 viša stručna savjetnika, 2 stručna savjetnika i 2 stručna suradnika, za što postoje osigurana sredstva u Državnom proračunu za 2008. godinu, dok se u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (HZMO), koji provodi obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tijekom predpristupnog razdoblja ne planira povećanje administrativnih kapaciteta, već samo unutarnja preraspodjela zaposlenih radi jačanja administrativnih sposobnosti na poslovima provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71. U tijeku je preustroj HZMO-a, koji se financira iz kredita Svjetske banke u okviru Projekta ulaganja u mirovinski sustav, a u svrhu racionalnijeg poslovanja HZMO-a.

III. h. Anti-diskriminacija

Nacionalnim programom zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine (NN 119/07), Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je zadužen tiskati Nacionalni program i distribuirati ga nositeljima mjera radi provedbe, kao i pratiti provedbu na način da je u posljednjem kvartalu svakog proračunskog razdoblja dužan provesti konzultacije s nositeljima mjera o ostvarenosti pojedinih mjera, planiranim aktivnostima i potrebnim financijskim sredstvima u narednom proračunskom razdoblju.

Na temelju provedenih konzultacija, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske priprema Izvješće o napretku u provedbi Nacionalnog programa te prijedlog operativnog i financijskog plana za naredno proračunsko razdoblje. Izvješće o napretku te operativni i financijski plan raspraviti će se na sjednici Povjerenstva za ljudska prava te uputiti na mišljenje Pučkom pravobranitelju i Centru za ljudska prava prije upućivanja u vladinu proceduru.

Izvješće o napretku te prijedlog financijskog i operativnog plana podnosi se na usvajanje Vladi Republike Hrvatske. Izvješće će sadržavati:

- (1) procjenu ostvarenosti ciljeva Nacionalnog programa,
- (2) procjenu efikasnosti provedbe pojedinih mjera;
- (3) procjenu učinaka Nacionalnog programa na stanje ljudskih prava u Republici Hrvatskoj i
- (4) preporuke ključnih ciljeva i načina djelovanja Vlade Republike Hrvatske u svrhu zaštite ljudskih prava u narednom četverogodišnjem razdoblju.

Nakon dvije godine provedbe Nacionalnog programa, predviđeno je održavanje tematske sjednice Povjerenstva za ljudska prava na kojoj će se raspraviti postignuća u provedbi Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava s naglaskom na:

- (1) pregled ostvarenosti pojedinih ciljeva,
- (2) pregled utrošenih financijskih sredstava,
- (3) pregled izazova u provedbi programa i
- (4) prijedloge za postizanje što veće učinkovitosti i djelotvornosti u provedbi Nacionalnog programa tijekom naredne dvije godine.

Na tematsku sjednicu bit će pozvani predstavnici institucija pravobranitelja i Centra za ljudska prava. Zaključci tematske rasprave koristit će se za operativno planiranje i eventualne dorade Nacionalnog programa za naredne dvije godine.

Potrebno je daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o primjeni načela ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo. U cilju potpunog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva na području borbe protiv diskriminacije Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici održanoj dana 31. svibnja 2007. godine donijela Zaključak kojim je pokrenut postupak izrade jedinstvenog anti-diskriminacijskog zakona, a istim se Zaključkom utvrđuje i obveza preispitivanja i izmjena Zakona o pučkom pravobranitelju kao krovnom nezavisnom tijelu za jednakost koji će kroz

zakonske ovlasti i odgovornosti obuhvatiti cjelokupno područje potrebnih funkcija jedinstvenog nezavisnog tijela, sve s predviđenim usvajanjem u III. kvartalu 2008. godine.

Jedinstveni anti-diskriminacijski zakon u potpunosti će implementirati zahtjeve Direktive 2000/43/EZ o ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, Direktive Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. kojom se primjenjuje načelo ravnopravnosti muškaraca i žena u mogućnosti dobivanja i nabave roba, odnosno pružanja usluga i Direktive Vijeća 97/80/EZ od 15. prosinca 1997. o obvezi iznošenja dokaza u slučajevima diskriminacije utemeljene na spolu.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti stručni je nositelj i izrade i koordinacije novog Zakona o ravnopravnosti spolova kojeg će izraditi do kraja II. kvartala 2008. godine (usvajanje predviđeno u III. kvartalu 2008.).

Administrativna sposobnost

Ulogu nezavisnog krovnog tijela za jednakost ima pučki pravobranitelj i njegov Ured koji uz tri zamjenika pučkog pravobranitelja sada broji 16 službenika. Zakonodavnim izmjenama, planiranim za III. kvartal 2008. godine, osigurat će se da pučki pravobranitelj obuhvati cjelokupno područje potrebnih funkcija nezavisnog tijela za jednakost. Nakon zakonodavne prilagodbe do kraja 2008. godine bit će potrebno ojačati i kapacitete njezinog/njegovog Ureda izmjenama unutarnjeg ustrojstva i statutarnim dokumentima Ureda pučkog pravobranitelja koje usvaja Hrvatski sabor. U tom smislu će zavisno od usvojenih statutarnih dokumenata biti nužno osigurati u Državnom proračunu za 2009. godinu dodatna sredstva za administrativno jačanje sposobnosti Ureda pučkog pravobranitelja, a do sada je na godišnjoj razini za rad Ureda pučkog pravobranitelja bilo osiguravano oko 900.000 €.

III. i. Jednake mogućnosti

Ocjenjujući sadašnji stupanj zaštite žena u vezi noćnog rada, fizički teškog rada, te rada pod zemljom ili vodom bit će potrebno daljnje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa zahtjevima Direktive 2002/73/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća 76/207/EEZ o primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena s obzirom na mogućnost zapošljavanja, stručnog osposobljavanja i napredovanja te na radne uvjete, uklanjanjem pretjeranog opsega zaštite, kao što će biti potrebno riješiti određene nedostatke na području predukih obveznih roditeljskih dopusta majki i urediti područje roditeljskih dopusta na u načelu ne-prenosivim pravima, u skladu s Direktivom Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu koji su zaključili UNICE, CEEP i ETUC. Također će u Zakonu o suzbijanju diskriminacije biti potrebno implementirati odredbe Direktive Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. kojom se primjenjuje načelo ravnopravnosti muškaraca i žena u mogućnosti dobivanja i nabave roba, odnosno pružanja usluga.

Izmjenama radnog zakonodavstva, u III. kvartalu 2008. godine bit će implementirana Direktiva 2002/73/EZ, a usporednim donošenjem Zakona o obiteljskim i roditeljskim dopustima i naknadama transponirat će se i zahtjevi Direktive 96/34/EZ o roditeljskom dopustu.

Administrativna sposobnost

U III. kvartalu 2008. godine uskladit će se i novi Zakon o ravnopravnosti spolova u području djelokruga rada pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, kako bi aktivnosti njenog Ureda obuhvatile sve funkcije nezavisnog tijela za ravnopravnost spolova propisanih Direktivom 2002/73/EZ, nakon čega će se do kraja 2008. godine statutarnim dokumentima urediti i jačanje administrativnih sposobnosti njenog Ureda. U tu svrhu će u Državnom proračunu za 2009. godinu biti osigurana i dodatna sredstva, koja na godišnjoj razini do sada iznose oko 400.000 €.

Slijedom iskazanog interesa Hrvatske za sudjelovanje u programu Zajednice PROGRESS, koji predviđa aktivnosti na području zapošljavanja (Hrvatski zavod za zapošljavanje), socijalne zaštite i socijalnog uključivanja (Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi) te ravnopravnosti spolova (Ured za ravnopravnost spolova), 16. kolovoza 2007. godine s Europskom zajednicom je potpisan Memorandum o razumijevanju, kojeg je Hrvatski sabor potvrdio na sjednici 22. veljače 2008. godine. Sudjelovanje hrvatskih predstavnika u navedenom programu Zajednice jačat će njihove sposobnosti i vještine za što bolju pripremu budućeg uključivanja u model otvorene koordinacije na području socijalne sigurnosti i socijalnog uključivanja (uklanjanje siromaštva i socijalne isključenosti, primjerenost i održivost mirovinskog sustava, dostupna, visokokvalitetna i održiva zdravstvena zaštita i produljena skrb).

U pogledu promicanja i zaštite načela jednakih mogućnosti, kao i osiguravanja učinkovite zaštite ljudskih prava u borbi protiv diskriminacije osobita pozornost i dalje će se posvećivati reformi pravosuđa i unapređivanju programskog rada Pravosudne akademije, koja će kontinuirano provoditi potrebne edukacije sudaca i državnih odvjetnika o pravilnoj i dosljednoj primjeni pravne stečevine EU, transponirane u nacionalno zakonodavstvo.

PRILOG 1.**PLAN USKLADIVANJA KLJUČNIH PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM EU**

Naziv propisa	Nositelj	Rok usvajanja
Zakon o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01 i 114/03)	MGRIP	III. kvartal 2008.
Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03, 151/03)	MGRIP HZZ	II. kvartal 2008.
Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05 i 85/06)	MZSS	III. kvartal 2008.
Zakon o mirovinskom osiguranju (NN 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05 i 79/07)	MGRIP	I. kvartal 2008.- <u>usvojen i</u> <u>objavljen – NN</u> <u>35/08</u>
Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja (NN 147/02, 175/03 i 14/05)	MF	III. kvartal 2008.
Zakon o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN 114/03)	MGRIP	III. kvartal 2008.
Zakon o zadrugama (NN 36/95, 67/01 i 12/02)	MGRIP	III. kvartal 2008.
Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 94/96 i 42/05)	MGRIP	III. kvartal 2008.
Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06)	MZSS	III. kvartal 2008.
Zakon o suzbijanju diskriminacije	MOBMS	III. kvartal 2008.
Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 116/03; ukinut od strane Ustavnog suda RH)	MOBMS	III. kvartal 2008.
Zakon o pučkom pravobranitelju	MP	III. kvartal 2008.
Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i djelatnih službenih osoba (NN 128/99, 129/00, 16/01 i 22/02)	MGRIP	I. kvartal 2008. – <u>usvojen</u>
Zakon o obiteljskim i roditeljskim dopustima i naknadama	MOBMS	III. kvartal 2008.